

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jónásf-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Allamszocializmus.

Budapest, július 12.

(X. y.) Baross Gábor, a merész reformer, bele mert vágni ebbe is. Az ő érdeme, hogy idestova egy évtizedes multja lesz már nálunk is az állami szocializmusnak. Akkor érdem ez, hogy szinte eltörpül mellette az a más-különbön jókora hibája, hogy az első magyar munkástörvény, az ipari és gyári munkásoknak betegség ellen való kötelező biztosításáról szóló törvény a gyakorlatban nem igen vált be. Nyolc esztendő óta örökös vergődés, folytonos panasz. Elégedetlenek vele a munkások, akiknek nem nyújt elég ellenértéket a befizetésekért; elégedetlenek a munkaadók, akiknek sok teher, kevés jog, sok szekatura és ezekért hiányos orvoslás jutott; és elégedetlenek maguk a betegsegítő pénztárak is, amelyeknek egzisztenciája nagyon hiányosan van biztosítva, jogállapotuk nagyon kevéssé és sok részben nagyon ferdén van rendezve; elégedetlenek a hatóságok, amelyeknek sok vesződésük van az intézménnyel; sőt elégedetlen maga a kormány is, amely végre is rászánta magát az egész intézmény reformjára.

Egyszóval, Baross Gábornak az uttörök érdemével együtt az uttörök balsorsa is kijutott. A mit alkotott, az tökéletlen és nem adta meg neki, hogy ő maga részese legyen a tökéletesítés munkájának. Am most, hogy művét megreformálni készülnek, lehetetlen kegyelet nélkül elbucszni ettől a törvényről, amely talán legtökéletlenebb, de mégis legszebb alkotása a halhatatlan reformminiszternek. Ebbe a törvénybe szívté vitte bele az erős, a kemény vasember; ezzel a törvényvel először juttatott helyet a magyar törvényhozásban az érző elmének és a gon-

dolkozó szívnek. Szociálpolitika azóta van Magyarországon, mióta Baross Gábor meg merte tenni az első lépést az államszocializmus felé. Egészen addig hideg közömbösséggel haladt el a magyar politika a munkások érdekei mellett. Nem is volt, vagy legalább nem látszott kényszerítő oka annak, hogy az állam munkásvédelmi feladatokat vegyen magára. A munkásmozgalom exotikus valami volt, amelyet leginkább hírből ismert a magyar; amennyiben pedig itthon is felbukkant, részint humoros, részint rendőri szempontból fogták fel az emberek. Látó szemmel csak Baross Gábor látta; államférfiu elméjével csak Baross Gábor fontolgatta; cselekvő kézzel csak ő nyult bele. És az azóta elmult kilenc esztendő igazat adott neki. És ércszobrának talapatlan nem volt szebb korszoru, mint az, amelyet munkásemberek tettek le oda hálás hódolattal az első magyar munkásvédő miniszter emléke iránt.

Azt a reformot, amely most készül, a szerint kell tehát felbecsülni, hogy a magyar államszocializmusnak alapvető művét lesz hivatva megkorrigálni. Ennek a reformnak a jelentőségét ez is emeli, a mellett, hogy a munkásvédelemnek egyik legnagyobb problémáját, a betegség miatt kereséktelelenné vált munkások megsegítését akarja jobban, tökéletesebben megvalósítani, mint a hogyan most van megvalósítva. Hegedüs Sándor, akire ennek a feladatnak a kezdeményezése hárult, érezte a feladat egész súlyát; és noha már miniszter-ségének mézesheteiben jelentette ki, hogy egyik legelső gondja lesz a munkás-biztosítás reformja, s noha ezt a szavát be is váltotta — mert a reform előmunkálatait mindjárt megindította — mégis csak mostanában lépett a nyilvánosság elé egy vázlatos tervzettel, amelynek kellő megvitatása után fog

csak elkészülni a tulajdonképpen való reformjavaslat. A tervezetet átadta a miniszter a legszélesebb körű bírálatnak. Az összes érdekelt köröket felszólította, hogy vitassák meg és mondják el róla véleményüket. És ennek a felszólításnak meg is lett az eredménye, hogy a tervezet erős hullámzást okozott az iparos és munkáskörökben, s innen is, onnan is erős kritikai hangok hallatszanak, megfontolásra intve a tervezőt és új szempontokkal gyarapítva a reformunka anyagkészletét. Elmondta nemrég véleményét az ipartestületek országos képviselője és ma a kerületi betegsegítő pénztárak országos kongresszusa nyilatkozott. Ebben a két állásfoglalásban a két szélsőség szólalt meg. Mivel-hogy az ipartestületeknek, az önálló iparosok autonóm szerveinek és a munkások biztosítására, mint kizárólagos hivatásukra berendezkedett kerületi pénztáraknak meglehetősen ellentétesek az érdekeik. Megint más szempontok alá esnek azok a pénztárak, amelyek mint magánegyesületek igyekeznek ezt a feladatot a törvény keretében teljesíteni. Ott vannak azután az egyes vállalatok pénztárai is. Ennek a sokféle ellentétnek a kiegyenlítésére igyekezik a tervezet, amely kompromisszumnak elég ügyes, elég megfontolt, de mégis csak kompromisszum. És innen van, hogy teljes megelégedést nem látunk sem itt, sem ott. Ennek a tervezetnek a pódiumán most meglehetősen heveséggel látjuk megütközni azokat az ellentéteket, amelyeknek harca a munkásbiztosítás egész multját betölti. Nagyon nehéz feladata lesz a kormányának és a törvényhozásnak, ha ebben a harcban egy igazán üdvös békekötést akar létrehozni.

Megmondjuk nyíltan, hogy ehhez nagyon sok bátorságra és nagyon sok — pénzre van

T Á R C A.

Dráma a fogadóban.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Volkonsky herceg.

Kís vidéki városba vetődtem, ahol meg kellett hánom. Kocsit fogadtam s meghagytam a kocsisnak, hogy valami fogadóba vigyen. Hosszabb kocszás után megrepesztett vakolatú két-emeltes ház előtt állottunk meg, amelynek ablakai helyenkint a szivárvány színeiben csillogtak.

— Hát nincs itt más fogadó? — kérdeztem a kocsisától. — Ez éppenséggel nincs inyemre.

A kocsis a fejét ránta s ezenközben az ajtóból elének is rohant már egy ember. Ugy oldalvást rám pislantott és se szó, se beszéd, kezdte a holmijaimat leemelgetni. A ház küszöbén megállt s olyanformán nézett maga körül, mintha csudálkozna azon, hogy csak habozva követem.

Koskeny hátsó lépcsőn vezetett fel kitaposott, hepe-hupás köveken. Nedvesség- és piszok-illat között jutottunk a második emeletre, ahol a lépcső meglehetősen széles folyosóra nyílt. Egyik oldalon két titokzatos, deszkából összerótt ajtó pillantott meg, a másikon egész sor ajtó húzódt, amelyeknek lerongyolódott vaskosvásonborításából kő-csomók látszóttak ki.

— Mi ez? — kérdeztem.

Vezetőm megfordult, s mintha csudálatosnak tartaná a kérdésemet, végigmért az ő saját-ságos pillantásával és ezt felelte:

— Szobák!

Szemrehányó hangon mondotta ezt azért a naivságomért, hogy még csak azt sem tudom, milyenek a szobák egy fogadóban. Oda lépett az egyik ajtóhoz és kinyitotta.

A szoba alacsony meszelt falu volt, a padló

fehér, mázolatlan, kissé hajlott deszkája. Az asztalt, a székeket, a viaszkos vászonnal borított diványt mintha rab asztalok készítették volna. A sarokban az ágy sötét vörös függönyökkel volt diszítve. A szobában száritott málna illat terjengett.

Ez a szoba, mindenféle faépítményekre nyíló kilátásával saját-ságos gondolatokat keltett bennem. . . . Vannak helyek, amelyek már előre is azzal a hatással vannak ránk, hogy ott valami kellemetlenség fog érni bennünket.

— Nincs más, jobb szoba? — kockáztatam meg még egyszer.

— Ez a legjobb — felelte emberem, akiről meglátszott, hogy az ilyen kérdésekhez hozzá van szokva.

Arra a kérdésemre, mit lehetne enni, azt felelte, hogy minden van, csak parancsoljak. Még „étlap”-ot is hoztak. A sok fogás közül ezen az étlapon csak egyre emlékszem: „Omlett és frikandó”, de alaposabb vizsgálat után kisélt, hogy mindössze csak omlett kapható.

Miután ezzel végeztem, elmentem a városba, hogy körülnézzek, aztán kissé megnyugodva tértem vissza. Meggyőződtem arról, hogy az „Amsterdam” fogadó épülete egyik legszebb háza a városnak.

Teát rendeltem. Hoztak szamovárt, igen zavaros vízzel. Miután megteáztam, az ágyba fektüdtem.

Az ágyban rugós matrác volt, amely azonban gödrösebb volt a város kövezeténél is. A rugók csak úgy rengtek a legesekeiyebb mozdulatra is.

Hosszas hánykolódás után olyan fekvésre találtam, hogy a rugók nem szoritottak annyira s én mozdulatlanul fektüdtem. De éppen attól a tudattól, hogy nyugodtan kell maradnom, nem tudtam elaludni.

Megpróbálkoztam az egyszerűgygyel, olismélteltem többször, aztán elképzeltem, hogy vitorláhajón vagyok — de semmi sem használt.

És hirtelen, a szomszéd szobának a fala mög, amely mellett az ágyam állott, egész tisztán hallottam ezt a szót:

— Elég!

Nyers férfihang volt.

— Elég már — hangzott újra — mondom, hogy ez az utolsó szavam!

Esdeklő női hang szólott most:

— Péter!

— Nem, nem, ne így! — szakították félbe — csöndesebben!

Semmi válasz.

— Beszélj hát! — parancsolta a férfi.

A női hang most még szelidebben mondotta:

— Péter!

Sajnálani kezdtem. A nő hangja és félnék engedelmessége rögtön fölkellette rokonérzésemet iránta.

— Mondtam már — kezdte megint a férfi — hogy semmitéle kényszer, érted, semmiféle kényszer nem ismerek el.

— De megígérted . . . szakították félbe csüggedten.

— Eh, mit ígértem én meg? Azt mondtam, hogy szeretlek . . . és szeretlek is . . . talán még most is szeretlek . . . de azt nem akarom, hogy a szerelem kényszerűség legyen rám nézve.

— Hát kényszerűség?

— Mi volna egyéb? Mit kívánsz tőlem tulajdonképpen?

— Csak azt, hogy váltsd be, amit ígértél.

— Csak azt?

— De hisz megígérted!

— Hogy feleségül veszek?

— Igen, hogy feleségül veszel.

— Megígérted? És mi van abban! Olyan sokat megígértél! Hát eszméletlenül, józan esze-

men voltam én akkor? . . . Nézz a tükörbe. Nem mámorosítana el mindenkit a szépséged, nem mondunk-e, nem ígérünk-e az ilyen mámorban mindent, ami csak az eszünkbe jut!

szükség. A mostani tervezet készítőiben a bátorság megvolt arra, hogy megtegyék az első lépést, de már a második lépésnél belebotlottak a már nem ismeretlen pénzügyi szempontok akadályába. A tervezet a munkásbiztosítás *centrális szervezésének* eszméjéből indul ki, de ezt az eszmét csak csonkán valósítja meg. Minden szava a *központosított, állami betegsegítés* helyességét hirdeti; de a tervezet maga ezt nem valósítja meg.

Lesz egy országos betegsegítő pénztári szövetség és lesz a szövetség fölött egy állami munkásbiztosító hivatal, de azért bizonyos korlátozással megmaradnak a betegsegítésnek mostani szervei, sok javítással, de sok régi betegségükkel is. Ennek a kompromisszumnak az alapján nagyon nehéz lesz gyökeresen reformálni a nagyfotosságu intézmény működését. Nehéz lesz eltüntetni azt a legnagyobb veszedelmet, amelynek tanulságai érlelték meg a reformra Baross törvényét. Ennek az intézménynek humánus feladata mellett az a szociálpolitikai célja, hogy a munkásokat és munkaadókat összehozza egymással harmonikus együttműködésre s gyengítse azokat az ellentéteket, amelyek társadalmi helyzetükből támadnak. Eddig nem érte el ezt a célját. Kibékítés helyett örökös torzalkodás kuffeje volt. Nagyon kérdéses, hogy más lesz-e az eredmény ezután, a következetesen keresztültvitt centralizáció nélkül? Ennek az idejét, úgy látszik, még nem hiszik elérkezettnek. Viszont a reform elodázását sem lehet óhajítani az intézmény barátainak. A mai állapot egészen rossz és türelhetlen. A tervezet arra a jó szándékra vall, hogy jobb és türelhetőbb állapot lépjen a helyébe. Ha egészen jót nem is lehet létrehozni, talán mégis kívánatosabb a *félj jó, mint az egészen rossz.*

BELFÖLD.

Ofen-Pesth. A bécsi község tanács ismertetés átirata ügyében Budapest székesfőváros tanácsa ma kimondotta, hogy az átiratot *visszaküldi*, mert a mi fővárosunk hivatalos és törvényesen megállapított neve: *Budapest*. A segédhivatalt utasította a tanács, hogy ezután az Ofen-Pesth címmel érkező küldeményeket *felhívattalanul utasítsa vissza*. A kereskedelmiügyi miniszterhez fölterjesztést intéz a tanács, hogy mivel a nemzetközi postaforgalomban Magyarország fővárosának

A nő halkan sirni kezdett.
— Hagyd el!... Tényekkel van dolgunk, gyermek vagy, s nem érted az életet.

— Lehet!... De valld meg Péter, valld meg, hogy rossz az, amit te cselekedni akarsz...

— Azt nem mondtam, hogy el akarlak hagyni, azért továbbra is úgy maradhatunk, amint vagyunk... De be kell látnod, hogy pénz nélkül nem élhetünk... Pénz nélkül nem lehet élni...

— Ó, én mindezt nem tudom! — kiáltott fel a nő keserves fájdalommal. — Hát nem lehet-e pénzt más úton szerezni?

— Nem! Ilyen nagy pénzt egyszerre sehol sem lehet kapni. Hisz itt a gazdagság valóságos felkínálja magát! Ha ezt a kereskedő asszonyt elveszem, százezrekhez, százezrekhez jutok!... Szinte borzasztó ki is mondani.

— De hogy engem elhagysz, az nem borzasztó?... Péter, drágám, magad mondd, hogy szép vagyok, szánj meg ezért a szépségemért, szánj meg... kedves...

Könyörzése a sziklát is megindította volna, de az az ember hajthatatlan volt.

— No jó — hallatszott újra a hangja, egy kissé szelidebben is, mint azelőtt — jól van, hisz nem mondom, hogy elhagylak, ismétlem, egymásé maradhatunk továbbra is.

— Ezt nem akarom, hallod, nem akarom... Vagy én, vagy az a másik!

— Te is, meg az is!

— Péter!

— Hát nem ismered még? Nem tapasztalhattad, hogy ha valamire rászámon magamat, ha valamit megkívánok, az meg is van, bármilyen áron is?

— De én nem akarom.

— Kénytelen leszel vele.

— Ki fog kényszeríteni? — nyögte ugyszólván az asszony.

— Nem... nem erőszakkal... ne félj, hiszen ismerlek, nem... sirni fogsz, kissé dühösködni is, de aztán megnyugszol, s én eljövök

a neve Budapest, utasítsa a postai közvegeket, hogy a más címmel ellátott küldeményeket, mint nem kézbesíthetőket *küldjék vissza*. A belügyminiszterhez is fölterjesztést intéz a tanács, bejelentve, hogy ezeket az intézkedéseket tette. Mindezekről a rendelkezésekről értesítették az összes iktatóhivatalokat mihez tartás végett.

As örökösön menesztett miniszter. Báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert körülbelül tíz esztendő óta állandóan menesztik. Legújabbban egyik másik újság kiűtötte a miniszter életrajzából, hogy jóvőre lölti be katonai szolgálatainak ötvenedik esztendőjét, mert 1851-ben lépett katonai szolgálatba, és pedig a bécs-ujhelyi akadémiából, mint hadnagy. Ez így igaz. De az örök menesztők ebből az igaz adatból azt akarják következtetni, hogy báró Fejérváry Géza már csak ezt a jubileumot várja meg s aztán nyugalomba vonul. Ez pedig nem igaz. Báró Fejérváry Géza ugyan fölhasználta a nyári szünetét, hogy szokása szerint fürdőre utazzék, de nem beteg és nem fáradt. Nyugalomba vonulásra pedig nem is gondol.

A románok passzivitása. Nagybányai tudósítónk beszélgetést folytatott Goldis József aradi görög-keleti püspökkel a passzivitás megszüntetésének kérdéséről, mely újabbban ismét napirendre került. A püspök a következőket mondotta:

— Az a hír, hogy a kormány Metiánu érsekkel megegyezett a passzivitás megszüntetésére és román képviselőknek a parlamentbe küldésére, *valótlan*. En legalább mit sem tudok róla. De meg vagyok győződve, hogy ama közeledés, amit Széll Kálmán politikája és gróf Tisza István beszéde inaugurált, előbb-utóbb *erre* az örvendetes eredményre fog vezetni. A románok kezdik belátni, hogy csak az aktivitásban van élet; a télen dac a halál. S az egész országra káros, hogy lakosságának tekintélyes része meddő dácokkal tartózkodik az alkotmányos élettől. Am, hogy a passzivitás megszűnjék, hogy a magyar-román barátság megszilárduljon, annak fontos feltétele, hogy az erdélyi románság legnagyobb sérelme elimináltassék: vagyis, hogy az osztrák választási törvény Erdélyben a magyar választási törvénynek adjon helyet. E nélkül nincs értelme a passzivitás megszüntetésének, mert az osztrák választási törvény csak a jómódu szászoknak kedvez; a szegény románság a census magassága miatt az urnához nem is juthat. Ez a románság legelső kívánsága; e mellett a nemzetiségi törvény végrehajtása nem oly lényeges. És én hiszem is, hogy a magyar törvényhozás méltányos, liberális többsége elfogadja e reformot, hisz így kívánja azt a szabadság és egyenlőség.

A visói mandátum. K. Jónás Ödön visói képviselő, akit ő felsége a hivatalos lap mai közlése szerint a szabadalmi tanács ülnökévé nevezett ki,

hozzád, gyöngéden, jókedvűen, gazdagon, s a szemedbe fogok nézni, egyenesen a szemedbe... így... és azt fogom mondani: „En drágám!...“ becézni foglak, s te újra az anyém leszel, mégis az anyém leszel, ugy-e?

Csönd állott be.

— Péter, ne beszélj így, ne beszélj így! — mondotta aztán újra az asszony zokogva.

Hanem a férfit még a könnyek sem hatották meg.

— Sirj természetesen! — szólott rá.

— „Gazember!“ dühnyögtem önkéntelenül. Hanem az asszony nem lett indulatos, a férfi gunyja — mert csak az lehetett — nem háborította fel.

— Ne szólj így! — folytatta a nélkül, hogy a sirást abba hagyta volna. — A szívemet megtépted, nem adlak, nem adlak oda!

Magam előtt láttam a férfinak valószínűleg sima, rózsás arcát, kis bajuszszal az ajka fölött, azt az arcot, amely az asszonyoknak rendszeren tetszeni szokott — mindent olyan tisztán, mintha csak szemben lettünk volna egymással.

— Ez a házasság nem lesz meg, annyit mondhatok! — szólott erre az asszony, ezuttal nagyon elszántan.

— Nem fogod megengedni?

— Nem, nem engedem megtörténni! Elmegeyek ahhoz az asszonyhoz, irni fogok neki, küldök hozzá valakit, valami úton-módon mindent elmondok neki... tudja meg, milyen viszonyban vagyunk.

— Ezt nem fogod megtenni!

— S ha megteszem?

— A saját kezemmel fojtalak meg, érted, ezzel a kezemmel!

Zaj támadt a szomszéd szobában.

— No jó, hát fojts meg, hallod, fojts meg!

Mert én rögtön megyek hozzá... rögtön...

Akkor már megragadta a férfit, az utolsó szavak már csak egészen erőtellenül hangzottak el az ajkáról.

le fog mondani mandátumáról. A megüresedő kerületben dr. Nagy Ferenc kereskedelmi államtitkár lesz a szabadelvű párt jelöltje.

A nyitrai jubileum. A Budapesti Tudósító ma esti kiadása a következőket jelenti: Illetékes helyről kapott értesülés alapján kijelenthetjük, hogy néhány lapnak az a híre, mintha Thury Vilmos főispán jubileumára báró Bánffy Dezso Nyitrára varnák, minden alapot nélkülöző tendenciózus koholmány.

„Megalázóink és meggyalázóink.” Ismeretes, hogy a kultuszminiszter Novacsovi György egyetemi hallgatót igazás miatt az Üszes Magyarországi felsőbb tanintézetekből kizárta; *Scurlu, Steer, Moga* és *Domide* egyetemi hallgatókat pedig a kolozsvári Ferenc József tudomány-egyetem tanácsa ugyancsak igazás miatt a fegyelmi szabályzat 90. § értelmében megfédte. A *Tribuna* most felbőszül miatta s a következő oszón kis förmérvényt erősti meg:

„Kötelességünk nekünk oláhoknak, hogy fölemeljük tiutakozó szavunkat, megmozduljunk, akár csak egy test, egy lélek volnánk és süssük a tüzes vasat megalázóink és meggyalázóink homlokára! Mozduljunk meg, oláh testvéreim, tegyük magunkévá szeretett ifju bajtársaink elítélését, hirdessük önnhangon megvételünket, reszketessük meg őket haragunk arjával!”

Oh jaj, csak meg ne ártson a Tribunanak ez a nagy harag!

A szegvári beszámoló. Málék Lajos, a szegvári kerület Kossuth-parti képviselője, e napokban tartotta beszámolóját s ez alkalomból meglátogatta kerülete főbb községeit, ahol mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták.

Az apokrif körrendelet.

Budapest, július 12.

A Magyarország tegnap vezető helyen leközölt egy bizalmas körrendeletet, melyet a belügyminiszter helyett Széll Ignác államtitkár intézett volna valamennyi törvényhatóság fejéhez és pedig azzal az utasítással, hogy a magyar állam hivatalosan nem vehet részt a kereszténység kilencszáz esztendő jubileumán. Ezt a közlést mi a Budapesti Tudósító nyomán már ma reggeli számunkban apokrifnak jeleztük. A Magyarország azonban a dementi dacára is fenntartotta közlésének hitelse voltát és egyenesen azt állította, hogy látta a körrendeletet és tud a szétküldéséről. Egyik este megjelenő ellenzéki újság aztán kemény kritikával rontott az így fenntartott rendelkezés és természetesen a leghevesebben támadta a kormányt. Minthogy pedig ez a támadás abban is fogvatékosnak találta a tegnapi dementi, hogy a Budapesti Tudósító nem hivatkozott semmiféle illetékes forrásra, hanem egyszerűen „a maga szakállára cáfolt”: ma este Széll Ignác államtitkár, aki az állítólagos körrendelet aláírója volna, maga is megszólal.

— Hagyj fel a tréfával, téj magadhoz... hová akarsz menni?

— Hagyj el!

— Hová akarsz menni?

— Hagyj el! Mondtam már, hogy hozzá akarok menni... rögtön...

Kis szünet.

— Péter, Dimitrievis!...

Mintha küzdöttek volna, tisztán lehetett hallani a dulakodást.

„Jó Isten! Megöli!” gondoltam. Önkéntelenül felpattantam s kapkodtam magamra a ruhát. A kezem reszketett, sietségemben nem találtam mindjárt a szükséges ruhadarabokat.

— Kiáltok, segítségért kiáltok! — hallatszott az asszony fojtott hangja. — Segítségért kiállok!

A hangja azonban egészen elhalt, nyilván a száját fogta be az ember. Hanem úgy sem kellett már kiáltania, már készen voltam.

— Vége, elég már! — hallatszott mellettem.

Az ajtóhoz rohantam. Arról volt csak szó, be volt-e zárva belülről, vagy nem. Minthogy kilincsen nem találtam, megragadtam a viaszkosváznat... az elszakadt... de egyuttal az ajtó is felpattant.

A szobában egy fémgyertyatartó tövöig leégett gyertyájának világánál az asztalon egy vascsora maradványait láttam, két üres sörös poharat s miegymást. Megpillantottam aztán egy kurta szürke zsakketes férfit, aki azonban egészen másnyen volt, mint amilyennek képzeltem. Som bajusz, sem szakál nem diszítette az arcát. Előtte széken egy asszony ült, kezében füzettel. Termétes volt, s éppenséggel nem hasonlított ahhoz a női lényhez, akit a lány hangja nyomán fantáziámban megalkottam magamnak. Borzalomnak, félelemnek semmi nyoma nem volt rajta... Dulakodásnak, erőszakoskodásnak semmi jele. Rám néztek, s szemük csak ámulást mutatott.

Csudálatos! A szobát nem téveszthettem el!

Levelet irt Bartók Lajoshoz, az apokrif rendeletet közlő újság főszerkesztőjéhez. S e levél után valószínű, hogy a mende-monda ugy a sajtóban, mint a politikai körökben is meg fog szűnni. Széll Ignác belügyi államtitkár ugyanis a következő sorokat intézte Bartókhoz:

Tisztelt Főszerkesztő Ur!

A Magyarország mai napon, július hó 12-én megjelent számában a Budapesti Tudósító útján közölt felhivatalos cáfolat dacára a folyó hó 11-én közölt és a magy. kir. belügyminisztérium által a magyar kereszténység kilencszáz éves jubileumának megünneplésére vonatkozólag az én aláírásommal állítólag kibocsátott „Bizalmas közlemény” authenticusságát szóról-szóra a leghatározottabban fenntartja és kijelenti, hogy azt a rendeletet a belügyminiszter igen is kiadta.

Ezzel szemben hivatali felelősségemnél fogva kötelességemnek tartom saját részemről ezennel kijelenteni, hogy az állítólag kiadott rendeletnek megfelelő intézkedés sem az én, sem másnak aláírásával a belügyminisztérium által ki nem bocsátott.

A lapban megjelent ezóban levő közlemény egy közönséges falszfékció, mely a közönség megterjesztésére kíván szolgálni s melylyel a lap t. szerkesztősége is félrevezetett.

Bocses lapjának reputációja érdekében állónak is véniem tehát, ha tisztelt főszerkesztő ur akár velem közölni, akár nyilvánosságra hozni sziveskednék az állítólagos „Bizalmas közleményre” vonatkozó mindazon adatokat, melyek alkalmassá volnának arra, hogy azok alapján ezen elejtől vényig koholt és minden alapot nélkülözö közlemény szer. a kiderítessék.

Fogadja t. főszerkesztő ur legőszintébb tiszteletem kifejezését.

Széll Ignác s. k.
államtitkár.

KÜLFÖLD.

Uj kormány Romániában. Pártfúzió esett meg Romániában: a junimisták és a konzervatívok összeálltak, hogy ezental ők vezessék Romániában a kormányzatot. Alapjában véve az ó-konzervatív elem egyesült most az új konzervatívval s az egyesülés valószínűleg az utóbbinak jegyében történt, mert a fúzióból kikerülő új kormány élén Carp Petrarka áll, aki egyuttal átveszi a román pénzügyek vezetését is. Carp most ötvenhárom éves, kiváló diplomata és többször helyet foglalt már a romániai kormányokban. Ő élénk részt vett abban a heves közdelemben, amely Tito Magyaroszko közoktatási reformjai körül folyt s amely a konzervatív pártot két részre, ó- és új-konzervatívra szakította. Erre megbukott a

Nagyon zavaros lehetett a megjelenésem, mert a szürke zsakeros részvétellel kérdezte:

— Mit parancsol?

— A hangjára sem ismertem rá. Az első szó, amit elrebehaggtam, ez volt:

— Bocsnát!

És ezt az ostoba szót azután is elrebehaggtam még néhányszor, amikor részint igazolólul, részint magyarázatul, kissé összefüggéstelenül elmondottam, hogy mit hallottam és mi vitt be hozzám.

Ők egymásra néztek és hirtelen kacagásban törték ki.

Igazán komikus volt.

— Van szerencsém bemutatni magamat — kezdte a férfi — a nevem Hamon-Tarataeff, az itteni társulat igazgatója, rendezője, magam is színész... ez itt a feleségem, első szerelmes színésznőm... színpadi neve Lancsies Meshueff.

Ámbár elgondolhattam az összefüggést, mégis felvilágosított, hogy a szerepeiket ismételték a másnapi előadásra és a darab leghatásosabb jelenetét próbálták éppen.

Helyzetem borzalmasan ostoba volt, s hogy valahogy kivigjam magamat, azt mondtam, hogy megjelenésem csak bizonyítéka annak, milyen kitűnően játszottak.

— Se baj — felelte Hamon-Tarataeff ur mosolyogva — se baj... reményem, tetszésének e nyilvánítása után jegyet vált a holnapi előadásra.

— Ő, a legnagyobb gyönyörűséggel.

— Az első sorban?

— Természetesen.

Egy almárium fiókból sárgajegyes füzetet vett elő, s egyet kiszakítva belőle, átnyújtotta nekem.

Miután a jegyért két rubelt kifizettem, megnyugodtam, s másnap reggel oda hagytam az „Amsterdam” fogadót, s elutaztam, a nélkül, hogy az előadást bevártam volna.

Catargiu-kormány, mire Carp erőlyesen hozzáfogott az ujkonzervatívok szervezéséhez, akik a junimista párt néven meg is alakultak. 1888-ban barátjával, Rozettivel dolgozott a kormányon, 1892-ben Catargiu-kormányában elvállalta a jószágügyi tárcát, azon volt, hogy decentralizálja a közoktatást, emelje a parasztságot és a városi elemet. Az új kabinet programja valószínűleg ugyanezeket az olveket tüzi ki munkálkodása vezérfonalán.

A megreformált reichestrath. Körber miniszterelnök, mint a prágai Politik jelenti, a reichestrath szűnőidőjt több képviselőházi reform kezességével használja fel. E hir szerint Körber miniszterelnök már kidolgozta az új házszabályokat és pedig angol, francia és magyar minta szerint. A képviselők ezental nem napidíjat kapnak, hanem kétezernegyszáz forint pausalét, de ezt az összeget csak abban az esetben utalványozzák ki, ha az illető képviselőt nem zárták ki rendellenes magaviselete miatt az ülésekről, vagy azok egyikéről. A lap azt mondja, hogy a kormánynak mégis csak alkalmazkodnia kell a régi többséghez és annak újításjelését előmozdítani azáltal, hogy a cseheknek a nyelvkérdésben megadja a concessiókat. Jóvá kell tenni azt a hibát, amelyet a régi többség szétrobbantásával elkövettek és ha a kormány a maga erejéből nem tud alkalmazkodni a parlamenti és politikai helyzet új feltölgéséhez, vonja le a tanúságot abból, ami Olaszországban, Magyarországon és Belgiumban történt, ahol a fektelen obstrukció ellenére a viszonyok szanalása mégis bekövetkezett, csakis az által, hogy tekintettel voltak a kisebbség követeléseire, de a többséget, vagy legálabb a zömét érintetlenül fenntartották.

Bécs, július 12.

Körber osztrák miniszterelnök holnap Ischlbe megy a királyhoz és hir szerint több napig marad ott. Azt hiszik, hogy ez alkalommal fontos határozatokat fognak hozni. Mindenekelőtt a parlament házszabályairól van szó, melyeknek tervezetét Körber miniszterelnök már kézen viszi magával Ischlbe. Azt is beszélik, hogy Körber a parlamentet őszszel ujra összehívja, még pedig utoljára. Ha ez az utolsó kísérlet sem sikerülne, akkor a parlamentet fel fogják oszlatni és az „erős kéz” rendszerét inaugurálják. Hogy az erős kéz Körber lesz-e, vagy más valaki, azt még nem tudják.

Nagy vallásháboru Afrikában. Nagy kiterjedésű fanatikus mozgalom veszélyezteteti az európai érdekeket Abessziniában. A máhádzmus, amely Szudánban az angolok irtó háboruja révén véget ért, ugy látszik átcsapott Menelik országába. Már most is riasztó hírek érkeztek Dzsibutiból. E város mellett a mohamedánok nemrég lelémaszolták az épülő vasut olasz munkásait. E lémaszolás kezdete volt annak a forrongásnak, mely a mohamedánok közt kitört a keresztények ellen.

A mohamedánok hatalmas hadsereggé tömörülve egy új máhdi, Mohamed-ben-Abdallah vezérlete alatt, Abessziniá ellen indultak és már csak öt napi járásra vannak Harrartól. Menelik egy hadosztályt küldött az ellenség ellen s a hadvezérséget Beuti Grasmakra bízta, aki már egyszer Dzsig-Dzsijánál legyőzte a derviseket.

A fenyegető mozgalomról a következő táviratokat kaptuk:

Marseille, július 12.

A Messageries Maritimes-nek Salazie nevű gyorshajója, mely Japánból jövet Dzsibutit érintve, tegnap érkezett az itteni kikötőbe, azt a hirt hozza, hogy Abessziniá és Harrar határán nagy vallásháboru van kitörőben. A mohamedánok ki akarják irtani a keresztényeket; vezérük egy Mohamed-ben-Abdallah nevű sejk.

Róma, július 12.

Kétségtelen dolog, hogy a máhádzmus, melyet az angolok Szudánban levertek, Szomaliban és Harrarban ujra feltámadt, még pedig hatalmas erővel, ezental azonban Menelik negus keresztény uralma ellen.

Máhdijuk Mohamed-ben-Abdallah sejk és más-ik főembertük Grad-Abdi helytartó. A dervis-csapat 90.000 emberből áll. Menelik eleinte azt hitte, hogy kevesebben vannak és csak 15.000 embert küldött ellenük. Mikor azonban a futárok hírel vitték neki, hogy milyen nagy a dervis-hadsereg, újabb 45.000 embert küldött Beuti segítségére és meg-hagyta, hogy addig ne támadja meg az ellenséget, míg az egész csapat együtt nincsen.

Az első megszeütközés valószínűleg Ogoden mellett fog megtörténni. Menelik hadseregének vezérkari főnöke egy gróf Guibourgére nevű francia ember.

A khinai vérfürdő.

Budapest, július 12.

Élnek-e még a Pekingbe bezárt idegenek, vagy felkoncolta valamennyiüket a khinaiak feldühödöt fanatizmusa? Biztosat eddig nem tudunk sorsukról. Khinai forrásból eredő hírek szerint nem történt bántódásuk, csak az egy német követ, Ketteler, lakolt életével bántorságaért. Hogy a többi követtel mi történt, azt a hatalmak kormányai nem tudják. Kiviláglik ez abból is, hogy egyetlen kormány sem nevezett még ki a meggyilkoltak mondot követ helyébe új megbizottat. Pedig ha a khinai hatalom birlalói akarnák, már rég tudná Európa, hogy a Pekingbe rekedt fehéreknek milyen a sorsa. Peking és a déli országok közt ugyanis teljes szolgálatban áll a táviró, aminek az a bizonyítéka, hogy Pekingből tegnap távirat ment a khinai hatalom ősmertelen birlalótól Li-Hung-Csanghoz azzal a felszólítással, hogy az alkirály haladéktalanul Pekingbe utazzék. Allítólag őt akarják felhasználni arra, hogy Európával okosan beszéljen. És talán arra is, hogy exkuzálja Khinát a világ előtt a követ-gyilkosságok miatt. Lehet, hogy a khinai hírforrások csak azért áltatják Európát a követekre vonatkozó optimisztikus hírekkel, hogy elejét vegyék annak a nagy nemzetközi rendőri akciónak, amely Khina ellen készül. Khina európai, japáni és amerikai követi bizonyára pontosan megtáviratozták az alkirályoknak a világ fegyverkezésének részleteit Pekingbe való szives továbbítás céljából és Pekingben az utolsó japán-khinai háboru óta nagyon jól tudják, hogy minő felelmetes munkát tud végeztetni egy modern hadsereg. A khinai alkirályok feltélenül tudják, hogy Németország tízezer, Japán negyvenezer, Oroszország negyvenezer katonát állított hadilábra s hogy e csapatok egy része már utban van Khina felé. Ez azokat a khinaiakat, akik részt vettek az utolsó háboruban, talán észre térítette. És talán most azért növekszik az ellenforradalom ereje, mert belátták, hogy pótolhatatlan veszteség járul Khinára, mihelyt mindez a sok modern csapat akcióba lép. Talán azt is el akarták érni a khinaiak az optimisztikus hírek terjesztésével, hogy Európa, Japán és Amerika abbahagyjon óriás készülődéseivel. Mindehhez s a tárgyalások felvevéséhez egy olyan „européerre” van szükségük, mint amilyen Li-Hung-Csang.

A pekingi fehér emberek sorsa valószínűleg meg van pecsételve. Csak várnak a rémhir hivatalos konstataálásával. Várnak, míg Li-Hung-Csang megérkezik, aki európai nyelven tud beszélni az európai kormányokkal.

A mai nap táviratai közt a legfontosabb az, amely a khinai államtanácsnak Washingtonban átadott jegyzékéről ad hirt. E jegyzékben a khinai hatalmasok a legképmutatóbb cinizmussal egyenesen az európaiakra hártják a felelősséget a boxerek mozgalmaért, és főleg az idegen katonaságra, amely provokáló fellépésével elkeserítette a khinai népet és a khinai katonaságot. Különben az egész akta a hazugságok és ferditések halmaza és csak annak az egy ténynek van értéke, hogy kiviláglik belőle, hogy június 29-ikén, amikor az államtanács közleménye megszóvegeztett és elküldetett, a követek még életben voltak. A Daily Express szerint e jegyzéknek még egy igen gyanus függeléke is van. Ez a rész kifejti, hogy a khinai kormány minden lehető követet, hogy a követéseket megmentse, de ha lehetetlennek találja ennek a védelemnek folytatását, érthetővé kell tenni a hatalmak előtt, hogy ezért szemrehányás a kormányt nem érheti, mert a khinai nép haragja napról napra növekszik, abban a mértékben, a hogy egyre több idegen katonára érkezik.

E kétszínű kijelentés után Európának el kell készülnie a legrosszabbra. A sorok közt fenyegetés is van benne, amelyre már válaszolt Oroszország is, a német kormány

is, a midőn újabb jelentékeny haderőt szerel föl a kínai utra.

(A vérengzésck színhelyéről.)

London, július 12.

A *Daily Express* jelenti Tiencinből 6-iki kelettel: Ma kínai tábornok hat órai hare után ismét bevette a Tiencintől keletre lévő arzenált és nagy veszteséget okozott a védőcsapatoknak. A japáni parancsnok gyors segítséget kért.

Ugyanez a lap jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: *Li-Hung-Csang* ma császári rendeletet kapott, amely felszólítja, hogy *rögtön Pekingbe jöjjen.* *Juansikai* tábornok állítólag olyan híreket kapott Pekingből, amelyek szerint a különböző pártok vezetői között *elkeseredett ellenségeskedés* támadt.

Szumbianai pekingi egyetemi tanárt, a császár magántitkárárt egész családjával és házanépével, összesen hatvan emberrel megölték a boxerek. Kínai hivatalnokok azt mondják, hogy *Nics* tábornok kivonta csapatait Tiencinből és Peking felé tart, hogy *Csing* hercegnek segítségére legyen az özvegy császárné támogatásában.

London, július 12.

Li-Hung-Csang valahára mégis elutazik Pekingbe. A kormány már többször oda szólította, de a kantoni konzulok kérték, hogy a nyugalom fönntartása végett Kantonban maradjon. *Li-Hung-Csang* pekingi utazását Sanghaiban úgy magyarázzák, hogy a pekingi kormány őt arra akarja fölhasználni, hogy a hatalmakkal a pekingi európaiak szomorú sorsát tudassa. A kínai forrásból eredő hírek mellett is nagyon valószínűnek látszik ugyanis, hogy a pekingi európaiakat fölkelölték, mert elképzelhetetlen, hogy a Pekingben levő idegenek immár tizenkilenc nap óta egyetlen hírt sem tudtak elküldeni, holott másrészt *Li-Hung-Csang* meghívása azt bizonyítja, hogy a pekingi kormány egészen rendesen érintkezik az egyes tartományok alkirályaival.

London, július 12.

A Reuter-ügynökség jelenti Tiencinből 4-iki kelettel: A port-arthuri volt rendőrőrnök Tiencinbe érkezett. Azt mondja, hogy *kínaiak kifosztották és fölgyújtották Nuicsvangot.* A kínaiak elpusztították a manduriai vasutat és megsarcolták Port-Arthur védtelen környékét.

London, július 12.

A császárhoz hű *Jung-Lu* tábornok azzal bizta meg hadsegédét, hogy *ölje meg Tuán herceget.* A hadsegéd engedelmességet és éjnek idején beosont Tuán herceg sátorába, de a herceg fölébredt lármájára az őrk berohantak és letartóztatták a merénylőt, akit a herceg sátra előtt lefejeztek. Tuán herceg a véres fejet elküldte *Jung-Lu* tábornoknak.

London, július 12.

A *Times* jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: A port-arthuri orosz kormány ezt táviratozza: *Nuicsvangotól 12 mérföldnyire 40,000 mandesu katona áll.* E hónap 7-én egy kis orosz bérterületől öt mérföldnyire találkoztak ezekkel a mandzsukkal. Hare támadt közöttük, amelynek lefolyásáról azonban semmit sem mond a távirat. A nuicsvangi idegeneket az orosz ágyunaszád matrőzai gőzhajókra szállították. A mandzsuk állítólag Jehol felé tartanak.

Bécs, július 12.

Az itteni *Austro-Asiatische Kompagnie* ma a következő táviratot kapta Sanghaiból: Kínai forrásból jövő hírek szerint a Pekingben levő európaiak július 5-én még éltek s úgy látszik, hogy helyzetük nem egészen reménytelen.

Pétervár, július 12.

A hivatalos lapok egy Nikolszk-Uszuriszkoiban e hónap 5-én föladott táviratot közölnek, amely ezt mondja: Hire jár, hogy *Mukdenben a francia püspököt megölték, a missió házát elhamvasztották és egy előkelő kínai hivatalnokot megmérgezték.* Sok tulzot hir van forgalomban, amelyek szerint Telinben boxerbandák léptek föl, Tharbinban pedig bujtogatók izgatják a népet. Egy előkelő telini kínai hivatalnok hirdetményt küldött el a vasutigazgatási kerület főnökének, amelyben figyelmeztetik a lakosságot, hogy a *boxerek és hűvek halálal fognak lakolni.* Ugy látszik azonban, hogy nem tesznek ellenük intézkedéseket. A kínai orosz közszénbányákban dolgozó angolokat lázadók kényszerítették, hogy a bányákat hagyják el. Kirinben általános rémület uralkodik. Lázadás kitérésétől tartanak. Délen a vasuti táviróvonal, amely meg volt rongálva, most zavartalanul működik.

London, július 12.

A Reuter-ügynökség jelenti Csifuból 9-iki kelettel: Nuicsvangból asszonyokat és gyermekeket hoztak ide. Hir szerint napról-napra jönnek beboxerek Nuicsvangba és katonai gyakorlatokat végeznek a városban. Az orosz telep, amely a városról északra három mérföldnyire van, támadás esetére ellentállásra készülődik. *Azt beszélik, hogy Tuán herceg megőrült.*

London, július 12.

A *Daily Telegraph* jelenti Tokióból 10-iki kelettel, hogy 10-én reggel Kiaucsaunál német csapatok megütköztek a boxerekkel, akik közül sokan estek. A Reuter-ügynökség jelenti Csifuból 8-iki kelettel: *Tiencin-nél még egyre tart az ágyuharc.* A kínai ágyuk *nagyon jól el vannak fődve,* úgy hogy az európai csapatok csak nagy bajjal tarthatják hadállásukat.

Frankfurt, július 12.

Azokról a szenvedésekről, melyeket az európaiak Tiencinben a bombázás alatt kiálltak, most érkeznek részletesebb jelentések. Tizennégy napig pinóékben kellett lenniök, melyekből aztán különösen a hölgyek egészen megőregedve és megőszülve kerültek ki. Csak nagyon kevés enniivalójuk volt és többnyire lóhussal táplálkoztak. Sokan megsebesültek, de csak egy halt meg közülök. Az európaiaktól elhagyott házakat az orosz katonák kifosztották. Az orosz tiszték hiába iparkodtak katonáikat a fosztogatástól visszatartani. A fosztogatások csak akkor szüntek meg, mikor a tiszték két kozátot az utóan lelőttek.

(A kínai államtanács nyilatkozata.)

London, július 12.

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból tegnapi kelettel: Az idevaló kínai követ átadta *Hay* külügyminiszternek a kínai államtanácsnak egy múlt hónap 29-én kelt közleményét, amelyben az államtanács elhárítja magáról a felelősséget a zavargásokért. A közlemény ismerteti a boxerek féktelen mozgalmát s aztán ezt mondja:

Az a körülmény, hogy Khina megengedte, hogy idegen csapatok jöjjenek Pekingbe, azt bizonyítja, hogy fönk akarja tartani a barátságos viszonyt az idegen hatalmasságokkal. Az idegen csapatok azonban a helyett, hogy az idegen követések védelmére sorítottak volna, az utókon cirkáltak. Folyton érkeztek följelentések, amelyek szerint eltévőd golyók valakit találtak. Sőt egy palotába is akartak behatolni az idegen csapatok. Ez provokálta a kínai katonákat és a lakosságot. Gonosz emberek a keresztény hitre tért embereket öldönsni kezdték és az idegenek tulajdonát fölgyújtották. A kormány késedelem nélkül rendeleteket bocsátott ki a lázadó elemek elnyomására, de egyszermind elhatározta, hogy megkéri az idegen követeket, hogy biztosságuk érdekében *vonuljanak vissza ideiglenesen Tiencinbe.* Erről még tanácsoztak, mikor a *caocselek meggyilkolta Kettelert,* aki előtte való napon írásban jelentette be látogatását a cungli-jámennél. *A cungli-jámen nem járult hozzá Ketteler bejelentéséhez,* mert attól tartott, hogy utközben kellemetlensége lesz. A törvénnyel nem törődő elemek egyre fenyegetőbb magatartást kezdtek tanusítani. Azt a tervet, hogy a pekingi diplomatákat kínai fedezet alatt elszállítják, végül elejtették, de a kínai rendőrséget utasították, hogy jobb óvintézkedéseket tegyen. *Takuban az idegenek löttek először. Khinának eszedgában nincs hadat viselni a nagyhatalmak ellen.* Az államtanács végül utasítja Khina külföldi követeit, hogy ezt a jelentést közöljék a kormányokkal és biztossítsák őket arról, hogy a *kínai katonaságnak kötelességét tették a követések megvédéséért a végtelenségig* és hogy a lázadókkal oly szigoruan fognak elbánni, amint a körülmények csak engedik.

London, július 12.

A *Daily Express*nek egy sanghai távirata kivonatban közöl egy odaérkezett dekrétumot, amely azonosnak látszik azzal a nyilatkozattal, amelyet a washingtoni kínai követ *Hay* külügyminiszternek átadott, de ezenkívül még a következő figyelemreméltó pont van benne:

Minden lehető elkövetünk, hogy a még meglévő követéseket megmentsük, de ha lehetetlennek találjuk ennek a védelemnek a folytatását, meg kell értetni a hatalmasságokkal, hogy ezért szemrehányás nem érhet bennünket, mert lakosságnak haragja napról-napra növekszik abban a mértékben, ahogy egyre több idegen katonát lát partraszállni, akik országunkat elpusztítják és népeinket megölik.

A *Daily Express* hozzát teszi, hogy a dekrétum ez az aláírás van: *Tuán császár.*

Berlin, július 12.

Azokat a nyilatkozatokat, melyeket a kínai követ a washingtoni kormány előtt tett,

azzal a bizalmatlansággal fogadják, mint amelyet minden kínai forrásból jövő nyilatkozat érdemel. A jelentésnek számos pontja ellentmond az eddig ismert tényeknek. Mind a mellett a jelentésből azt lehet kikövetni, hogy Khinában van egy erős párt, mely örömet kezet nyujtana a rend helyreállítására. A bizalmatlanság főleg azon alapul, hogy a pekingi kormány nem enged, hogy a követések közvetlen híreket juttassanak Európába.

(A hatalmak.)

Odassza, július 12.

A negyedik sordandár négy ezrede parancsot kapott, hogy Kelet-Ázsiába induljon.

Hamburg, július 12.

A birodalmi hadi tengerészeti hivatal tárgyalást folytat a hamburg-amerikai gőzhajózással *Assz* nagy szállító gőzös bérlete ügyében.

Berlin, július 12.

A hamburg-amerikai hajózási vonal négy és az északnémet Lloyd hat gőzöt adott bérbé a haditengerészeti minisztériumnak 12.000 katona és lövészerszek Khinába szállítása végett.

Berlin, július 12.

Az a lovasezred, melyet Khinába küldenek, „a kelet-ázsiai nehéz lovasezred” nevet fogja viselni. Az ezred, melyet július 17-én fognak Potsdamban szervezni, július 21-én fog egy Lloyd-gőzössel Kelet-Ázsiába indulni. A lovasezred még a gyalogos csapatok előtt fog utra kelni, mert kitünt, hogy Tiencin mellett a kémszolgalat lovasság híjján eddig nagyon gyarló volt.

Róma, július 12.

A szenátusban *Visconti Venosta* külügyminiszter lefelé *Vitteleschi* szenátor interpellációjára, aki azt kérdezte, hogy mik a kormány tervei a kínai helyzetre való tekintettel. A miniszter kijelenté, hogy a kormánynak nincs szándékában Khinában a terjeszkedés politikáját, vagy kalandor-politikát üzni. A mi hajóhadunk és a mi csapataink — így folytatja a miniszter — részvételünket jelentik a közös feladatban. Honfitársaink védelmét nem bízhatjuk teljesen másokra, sem távol nem maradhatunk a civilizáció közös művétől, amelyen a hatalmak Khinában dolgoznak.

A miniszter nyilatkozatait élénk tetszésnyilvánításokkal fogadták, mire a szenátus *Marioli* javaslatára üdvözlötlet küldi a Khinába induló katonáknak. (Általános helyeslés.)

Hongkong, július 12.

Egy század walesi lővész azt a parancsot kapta, hogy a lehető leggyorsabban Takuba menjen.

(Bülow körlevele.)

Berlin, július 12.

A *Nordd. Allg. Ztg.* szerint gróf *Bülow* államtitkár a német szövetségi kormányokhoz körlevelet intézett, amelyben a kínai eseményeknek történeti fejtegetése után a következőket mondja: A kínai helyzet most látszólag úgy alakult, hogy a kínaiak a császárszatornát Tiencinnél átvágták, hogy vizáradással akadályozzák meg délről a Peking felé való vonulást és Tiencin maga északról és keletről nagy előnyomuló ellenséges seregek által komolyan fenyegetve van. A körlevél ezután a német és más kormányok által fogantatosított katonai intézkedéseket fejtegeti és megjegyzi, hogy a Németország által kiküldendő és önkéntesebből alakuló dandár 8 százalój gyalogságból, 3 század lovasságból, 4 ütög tábori tüzérségből, a szükségelt mellékfegyvernemekből, löszeroszlopából és vonatból fog állani. A körlevél így folytatja:

„A kínai események a nagy sikerű német misszió művét, a német kereskedelmet és a Shantungban már virulásnak induló nagy német gazdasági vállalkozásokat egyaránt fenyegetik. Ezeket az ideális és anyagi érdekeket meg kell védelmeznünk. A mi célunk a személyi és vagyonbiztonság helyreállítása, a Khinában levő honfitársaink munkásságának biztosítása, a Pekingben körülzárt idegenek megmentése, rendezett állapotoknak a helyreállítása és biztosítása rendes kínai kormány alatt, *bükhöds és elégtétel az elkövetett gyalázatosságokért.* Nem kívánjuk Khina felosztását. Nem törekszünk semmiféle külön előnyökre. A császári kormány át van havta attól a meggyőződéstől, hogy a hatalmak egyetértésének fönntartása előfeltétele a béke és rend helyreállításának Khinában és a maga részéről politikájában továbbra is első sorban ezeket a szempontokat tekint irányadónak. A körirat így végződik: „Az itt kifejtett szempontok a szövetségtanács külügyi bizottságának teljes helyeslésével találkoztak.”

HIREK.

A diplomácia.

A hamiskodó európai diplomácia a Pekingben rekedt követeknek díjmentesen adományozta már a mártirkoszorút is a tövisekkel. Felkoncolt tetemeik előtt elegánsul meghajtván zászlaját, megkeményített szívvel dolgozik tovább a civilizációnak. És folytatja azt, amit eddig is tett, amióta megbokrosodtak a boxerek, — az óvatokodó huzavonát. Kezdetben nem volt szabad bemenni a hatalmaknak Kínába, mert a boxer egyszerűen dühbe gurult és rettenetes vérfürdőt csinált minden európaiból, akit előtalált. S a boxer, hogy csinálja bántak vele, lassan ölte az ideget, de biztosan. A gyöngye szívü népek megremegnek a rémhírektől, vonaglanak a fájó részvéttől a szegény áldozatok iránt, az erős lelki diplomácia állja emberül a lángtól, füsttől, vértől színes képeket és meg se rezdül. Hanem csinálja a históriát. Oceánokon egy-két karesu hadihajó halk loocsanással siklik a mennyi birodalom felé, lassan, óvatosan. A part előtt szép csendesen megállanak, s neki fordítanak a copfos birodalom mammuth testének néhány ágyut. Lassan, óvatosan. Egy kis hajós csapat csónakokban partra is száll és lappangva, nesztelenül kuszik előre. Hogy csak nagy lármát ne csapjon valamiképpen, hogy csak komolyan ne vegyék valahogy. Aztán csak benne vannak a maroknyi tengerészcsapatok a tűzben és újra hull az európai vér biztosan és fölöslegesen. A diplomácia pedig csinálja tovább a históriát. Kisebb-nagyobb szárazföldi hadesapatok is működnek már, s vonulnának Peking felé, nem háborus szándékkal, csak szorongatott követek, halálfélelemben sápadó európai alattvalók védelmére. A diplomácia distingvál, hanem a boxer és az ellenséges khinai had nem finomodik, használja az előnyt, csinálja a háborút, s nem engedi Pekingbe az idegen csapatokat. Ott ezalatt ölnék követeket, porrá égetik a házaikat, isten tudja, mi van velük, hír se jöhet már felőlük. Hirmondó se maradt belőlük. Ez kell éppen a diplomáciának. No most már nincs emberélet, amit védelmezni kell Kínában, most már lehet nyugalmasabban fondorkodni, hatalmi féltékenykedést üzni. S csak kívánni kell és megvan a pártszakadás a nehézkes birodalomban, hogy egymást rontsa a khinai és intézze el maga a forradalmát, hogy annál kényelmesebben csinálja a históriát a diplomácia.

Ez a mindenek felett való félelmetes hatalom, amely hideg, sima képű és oly előkelően kegyetlen. És a nagy sulya előtt meg is hajlik mindenki, mert meg nem fogható, elérhetetlen, mert csak egy titokzatos fogalom. De aki alája tartozik, az nem láthatatlan semmi, hanem hus és vér, ember, mint az áldozat, akit messzi Keleten kardélre hánytak, tűzbe vetettek. És mégis olyannak mutatkozik, mint az a testetlen fogalom, amely egybe gyűjti őt a fajtájával és beledermelve ordós, aranypaszományos frakkjába, fagyos eleganciával fordul el az egyén érdekétől és oly hamisul, félszegül szolgálja a magasabb szempontot. A táviratváltások mestere, aki mesés hidegvérrel fogadja el a meggyilkolt követektől a mártírhálát és avatja fel őket az emberiség hőseivé, talán éppen pezsgős pohárral a kezében, talán illatos Havanna-füstbe burkoltan, rugalmas angol bőr karosszékben. És mesterkedik, furfangoskodva huz-halaszt, mialatt uri bajtársai aszonyokkal, gyerekekkel, szerencsétlen felebarátaikkal mint karamban a megriadt nyáj, egyetlen vékony fallal körülvett udvarban ágyuk bömbölését, puskák ropogását és egy megdühödött félvad nép fanatikus őrgöngyöget hallják maguk körül és végső percükre elkészülten még várják tőle

az egyre késlekedő segílyt. Tisztelet, becsület a követek hősiességének, de bizonyos, hogy nem éppen a mártírhálát mentek ők a sárga emberek közé, s a halott oroszán szerepénél bizonyára kedvesebb nekik bármily más élőlény helyzete. S az is bizonyos, hogy a fesszes diplomata is jobban siet, ha ő van bezárva a pekingi karamba. Hanem messzi a veszedelemtől higgadtabb a vér, nyugodtabb a fantázia, s könnyebb a halogatás, mint a merész és döntő cselekedet. Még annak a csunya látványnak az árán is, hogy annyi büszke nagyhatalom tehetetlenül vergődik egy ingerkedő nagy copf körül.

(E-6.)

Budapest, július 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Július 15-én új előfizetők nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fűrdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgájon szíves tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a címváltozásról értesül, nyomban az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztatásuk tehát egy rövid levelezőlapnak felhasználásától akkor se visszatartani, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigorúan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben ohajt lenni kedves közönségével.

— József főherceg szemlétja. Miskolcra jelentik, hogy József főherceg kedden szemlét tartott az odaváló honvédsapatok fölött. Hétfőn délután a gyorsvonattal érkezett Miskolcra a főherceg, akit a vasutnál Borsod vármegye nevében báró Vay Elemér főispán és dr. Tarnay Gyula alispán, Miskolc városa részéről Soltész N. Kálmán polgármester, Ortway Miksa törvényszéki elnök és Lukács Béla rendőrkapitány fogadtak. A honvédség részéről egyedül Wollenhoffer ezredes volt jelen. A vonat megállása után a honvédtábornoki egyenruhában kilépő főherceget báró Vay Elemér főispán, majd Soltész N. Kálmán polgármester üdvözölte és a főispán rövid, de szíves szavaira a főherceg hasonló rövidséggel és szívesüléssel válaszolt és miután még Tarnay Gyula alispánnal is váltott néhány szót, kíséretével és az őt fogadó hatóságai személyekkel kocsiba ült s a nagy számban megjelent közönség folytonos éljenzése között a Korona-szállóba hajtatott, ahol számára hét szoba volt berendezve. Kedden reggel 8 órakor kezdődött az összpontosított honvédsapatok gyakorlata, melyen a főherceg Bolla altábornagy kíséretében jelent meg. A gyakorlatok Schultheisz Emil őrnagy vezetése alatt délig tartottak. Délután 2 órakor 26 terítéki ebédet adott a főherceg a Korona-szálló emeleti éttermében, amelyre polgári és katonai notabilitások voltak hivatalosak. Ebéd után rövid pihenőt tartva utazt: ott a 6 órai gyorsvonattal Munkácsra, hogy ott tartalja meg katonai szemlétjét. Kedden délután a főherceg több tiszt társaságában kihajtatott Diósgyőrré is a vasgárj megleltetésére.

— Az olasz trónörökös pár Konstantinápolyban. A szultán nagy tiszteletben részesíti vendégeit, az olasz trónörökösét és nejét. Tegnap a trónörökös tiszteletre nagy katonai díszszemle volt, mely alkalommal a török csapatok az olasz Marcia reale hangjai mellett léptettek el a trónörökös előtt.

— Hegedűs miniszter Párisban. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter a nyári szünet előtt holnap, pénteken tartja utolsó kihallgatását. A miniszter e hó végén nyaralni megy és szeptemberben Párisba utazik, ahol több hetet fog tölteni.

— A tanári kinevezések. Több lap azt írta a minap, hogy Palágyi Lajosnak, a jeles költőnek, akit tanárrá neveztek ki a közoktatási miniszter, nincs tanári képesítése. Palágyi Lajos most annak közlésére kér fel bennünket, hogy ő a tanári képesítést megszerelte, még pedig magyarból és németből jeles eredménnyel.

— Az olasz királyi pár Monzában. Rómából jelentik, hogy Umberto király Margit királynéval együtt Monzába utazott nyaralásra. Minthogy Monza

Milanon túl van és így Rómától nagyon messze esik, a zavaros politikai helyzet pedig gyakran teszi szükségessé, hogy a király nyáron át is a főváros közeleiben tartózkodjék, Umberto királynéval fölített szándéka, hogy Róma közelében nyári kastélyt építtet, vagy pedig Frascatóban vásárol meg erre a célra egy nagyobb nyaralót.

— Lónyay grófok és az angol királyné. Viktória angol királyné — mint bécsi tudósítónk jelenti — élénk szimpátiával kísérte Stefánia főhercegnőnek gróf Lónyay Elemérről kötött házasságát. A frigról Rumbold angol nagykövet időnként jelentést tett a királynénak, akinek a meghívására történt most a grófi pár londoni utazása is. Az angol királyné fölötté ohajtotta volna, hogy Lipót belga király béküljön ki a leányával, Lónyay Elemér grófnéval. Az angol nagykövet a kibékülésről illetékes helyen tudakozódott is, de erre nézve nem kapott kielégítő választ.

— Somssich József grófné balesete. Szűgyény-Marich László berlini nagykövet leányát, gróf Somssich József berlini követségi titkár feleségét — mint egy táviratunk már jelentette — tegnap baleset érte. A grófné tegnap délelőtt a Thiergarten Siegesallee-ján ment s a kocsiján át akart jutni, mikor egyszerre egy nagy sebességgel rogogó berkocsi elütközött és keresztülment rajta. Szerencsére a grófné nem szenvedett csonttörést, csupán a fájdalomtól és az ijedelemtől az eszméletét veszítette el. Azon rendőr főfelment és kocsin el akarta vinni a mentőegységet legközelebbi állomására, de a grófné még a kocsiban eszméletre tért és arra kérte a rendőrt, hogy a Molkestrassen levő lakására vigye. Azonnal elküldtek a házi orvosát, aki konstataálta, hogy a grófné sérülése nem veszedelmes. A berlini arisztokracia számos tagja tudakozódott a grófné állapotáról és a baleset szerencsés kimenetele mindenütt nagy örömet keltett.

— Magyar képviselők Párisban. A magyar képviselőház tagjai közül a napokban sokan utaznak Párisba, hogy résztvegyenek a július 30-ikán kezdődő interparlamentaris konferencián. A magyar képviselők vezetője gróf Apponyi Albert lesz, aki a most kezdődő tanácskozásokon terjeszt elő a magyar sajtó amaz akciójáról való jelentését, melyet a békeszövetség érdekében megindított. A konferencián több függetlenségi párti képviselő vesz részt Kossuth Ferenc elnökkel az élén, aki a jövő héten utazik Párisba.

— Az angol hajóhad Fiumében. Az angol hajóhad egy része ellátogat Fiuméba is, ahol e hó 14-én délután 3 órakor érkezik meg. Az angol vendégeket fényesen fogadják s tiszteletükre ünnepélyeket rendeznek. Az ünnep programja a következő:

Vasárnap a város nagy ünnepélyt rendez a népkertben, a legénység 40 hl. bort és ugyancsak 40 hl. sürt ká 4000 adag peccsenyével. A kerti ünnepély előtt gróf Szapary László kormányzó díszdobozt rendez, melyre meghívják az angol hajóraj parancsnokait és a fumei polgári és katonai hatóságok feleit.

Hétfőn az angol tengerhajókat hajóraj lesz ebéd. Kedden este a kormányzónál estély lesz, melyre 800 meghívott küldenek szét.

Szerdén délután a flotta tisztikara rendez ünnepélyt a Ramillies-n, melyre a város előkelő családjai hivatalosak.

Csütörtökön délelőtt a flotta elindulása. Mialatt a hajóraj a kikötőben időzik, az Adamich-tér eszénként ki lesz világitva s a városi zenekar fog játsszani.

— A brassói oláh főgimnázium ünnepe. Brassó-ból telegrafálják, hogy az olákok megünnepelték az oltóni román főgimnázium fennállásának ötvenedik évfordulóját. Tegnap este fáklászena vonult végig a városban. Utána a kivilágitott és feldíszített gimnázium előtt egy végzett tanuló és az igazgató beszédet tartott és az ifjúsági dalkör énekel. Ma délelőtt ünnepélyes istentisztelet és iskolai ünnepély volt. Erre az állami intézetek köréből is többeket meghívtak, de azok az utolsó pillanatban lemondtak a részvételről, mivel az oláh gimnázium teljesen mellőzte a magyar nemzeti zászló kiállítását és használatát. Ma este nagy hangverseny volt.

— A délvideki tanítók Fiumében. Fiumei levelezőnk táviratozza: A Délmagyarországi Tanítóegyesületnek közel 400 tagja, köztük számos tanítónő, esti 6 órakor Fiuméba érkezett. A fogadóbizottság Delnicóig eléjük utazott. A pályaudvaron fumei városi és állami tanítók fogadták a vendégeket. A hölgyeknek bokrétaival kedveskedtek. A vendégeket a városi iskolákban és magánlakásokban helyezték el. Holnap megleltetik a város szervezettségét, szombaton kirándulnak Abbaziába és este résztvesznek az angol flotta tiszteletére rendezett tengeri szerenádón a számukra rezervált külön hajón. Megelőzőleg a város banketot ad tiszteletükre. Vasárnap délelőtt a délvideki tanítók meglátogatják az angol flottát, délután pedig a népünnepet a giardinóban. Az olasz lakok meleg hangon üdvözik a magyar testvéreket,

— **Egy spanyol hercegnő házassága.** A San Sebastianban üdülő spanyol regens-királynő a minap kihallgatáson fogadta *Sagastá*, a liberálisok vezérét és mint mondják, a kihallgatáson szóba került az *asturiai hercegnő* házassága is, aki szeptemberben lesz husz éves. A kiszemelt főlegény *Károly* herceg, másodszületett fia a casertai grófnak, Ferdinánd nápolyi király unokája százas volt a spanyol vezérkarban és novemberben tölti be 30-ik életévét. *Sagasta* állítólag aggodalmát fejezte ki a házassági terv miatt és utalt arra, hogy az országgyűlés többsége is tiltakozni fog ily népszerűtlen házasság ellen. Egy spanyol kormánypárti lap a turini gróftól ajánlja a bájos hercegnő főlegénynek, mert az ily fejedelmi családból származik, amely hivatását modern szellemben fogja föl, ugy amint az Európa mai helyzetének megfelel. A turini gróf: Viktor savoya-astoi herceg, őrnagy az olasz lovasságban és másodszületett fia *Amadeo* astoi hercegnek, aki 1870—1873-ig Spanyolország trónján ült.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesülete levélben üdvözölte alapító tagját, *Wodianer* Artúr királyi tanácsosát történt kinevezése alkalmából. Az üdvözlő levélre *Vézi* József egyesületi elnökhöz ma a következő válasz érkezett:

Mélyen tisztelt elnök ur! Felette le varvok kötelező a Budapesti Újságírók Egyesülete részéről küldött szives gratulációt. Az egyesület megemlékezése, melyet egész életemben mindenben rendkívüli becsben fogok tartani, igen nagy örömet szerzett nekem s mondhatom, hogy a nem várt kitüntetés feletti örömet leginkább fokozza a csekélyesem iránt oly melegen nyilvánuló rokonszenv, mint aminő az általam nagyrabecsült egyesületé is, amelyért fogadják kérem ismételtlen soha nem múló hálámát és köszönetemet. Egyuttal engedje meg, hogy a Budapesti Újságírók Egyesülete javára tett alapítványom szaporítására 200 koronát ajánlhassek föl. Mély tisztelettel maradok, Nagyságodnak és az egyesületnek, Budapest, 1900. július 11-én, alázatos szolgálója, *Wodianer Artúr*.

— **A perzsa sah cöllövésel.** *Madzaffir ed Din* udvari titkárja minden reggel felolvass felsőges urának valami apróságot a francia lapokból. A lapokat nem adják a sah kezébe, mert ha megtudná, milyen jókedvűen figurázzák ki a királyt királyt a maliciózus francia hírlapírók, azonnal összehalkolná és utazna vissza Perzsiába. Ma arról adnak hírt a lapok, hogy a saun epinali tartózkodása alkalmával szemlét tartott a tűzérsg gyakorlati fölött és ennek folyamán azt az óhaját fejezte ki, hogy megpróbálna oéiba lóni a legkisebb kaliberű ágyuval. Az ilyen óhaját perzsa parancs. Rögtön előhozták az ágyut, felállították a bábukát és a sah hosszas oéizás után lött. Perzse nem talált. Tapsolás minden oldalról, gratulálás, — ám a löporfűst eloszalásával a sah észreveszi, hogy mind az öt felállított bábu ott áll még a helyén.

— **Hát nem talált a lövés?** — kérdi osodálkozva a nagyur.

— **De igen felség, hanem a lövőt bábut gépezet segítségével rögtön újra felállították!** — válaszolt nagy udvariassággal a hadsegéd... És egy pillanattal hallgatásra intette a környezetet.

— **A vasuti tisztviselőknek.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter, mint hiteles forrásból értesülünk, a nős vasuti hivatalnokoknak, míg a fizetésrendezés el nem dől és törvényerőre nem emelkedik, fizetésük 15 százalékát, a nőtleneknek pedig 10 százalékát pótlék címen engedélyezte. E kedvezmény 1901. január elsején lép hatályba.

— **Egy negyvennyolcos honvéd halála Amerikában.** Egy ma érkezett amerikai újság hozza híri, hogy *Magyar* Mihály honvédhadnagy június 5-ikén meghalt hetvenkét éves korában. Az elhunyt a szabadságharcban több csatában vett részt és egy ütközetben meg is sebesült. A szabadsághárho lezajlása után *Magyar* Mihály Amerikába ment és St.-Louisban telepedett le, később pedig Pittsburgban az osztrák-magyar konzulátus szolgálatába lépett. Pittsburgban egy néplapnak is dolgozóására volt és érdekes tudósításokat küldött a magyar újságoknak is Amerikából. Később Clevelandba költözött, ahol *Perczel* Lajos banküzletében kapott foglalkozást. Néhány év óta betegeskedett az agg katoná, míg az elmúlt hónapban megváltoztatta szenvedéséből a halál. Az általánosan tisztelt öreg urat június 7-ikén nagy részvét mellett kísérték Clevelandban örök nyugalomra.

— **Tömeges mérgezések.** Szenzációs mérgezési eset foglalkoztatja Páris egyik legnagyobb kerületének közönségét. A Notre-Dame des Champs kerületéből néhány nap óta a feljelentések egész serege érkezik a rendőrfőnökhöz, amelyekben tömeges mérgezési esetet hoznak a rendőrség tudomására. A vizsgálat kiderítette, hogy a haláleseteknek oka beteg állatok hús volt, amelyet egy kerületbeli mészáros árusított olcsó árakért szegény munkásoknak. A rendőrség tegnap letartóztatta a mészárosot, üzletét pedig bezáratta.

— **Falb és az időjárás.** Bárhogy is rázzák fejüket a kételkedők, *Falb*, a kóllábu leveli béka, igazat mondott. Időjósok könyvecskéjében július hó napra állhatatlan és barátságatlan időt jelzett s a hó első felének hőmérsékletét mélynek, a második felét rendesnek mondja. És — ugylátszik — mindenképp igaz van. De augusztusra sem kecseset jobbat ídvel. Hűdég lesz szerinte augusztusban is. Még havat is jósol a kánikulában. A kritikus napok perzse elmaradhatlanok. Augusztusban három kritikus nap lesz: 10-én, 12-én és 25-én. Juliusban kritikusnak mondja a mai napot — 12-ikét — és 26-át. E napokon óva int a hegymászástól. A nyaralók bizonyára zokon veszik az öreg időjóstól, hogy ilyen zord időt jövendöl. De vajjon lehet-e enyhébb prognózist kívánni a mérsekelt égöv meteorológusától?

— **Nemzetközi asszonykongresszus.** A második nemzetközi asszonykongresszus szeptember nyolcadikán nyílik meg Párisban, a kongresszusok csarnokában. A körlevél, melyet a rendezőség szétküldött, szó szerint a következő:

Az asszonyokat ma olyan törvények kötik, melyeket az ő beleegyezésük, az ő hozzájárulásuk, az ő részvételük nélkül hoznak meg. Bármilyen nagy is intelligenciájuk, bármily kiválóak is képességeik, nem vergődhetnek méltó társadalmi állásba. Ha nem mennek félre, csak nehezen, nyomorusággal keresnek meg a kenyerüket, mert munkájukat rosszábbal fizetik meg, mint a férfiak munkáját, noha az kevésbé megbízható és átlag kevesebb is. Az asszony vagyona és keresete a férj kezébe van letéve. Szükséges volna, hogy mindazok, akik az igazság és a haladás nagy eszméivel foglalkoznak: törvényhozók és szociálpolitikusok a magukévé tegyék a nőemancipáció ügyét. Az emancipáció könnyíteni fog a nők nyomoruságos helyzetén, és meg fogja erősíteni méltóságukat. És ezért a kongresszus a következő követelésekkel lép fel: 1. *Gazdasági szempontból a fizetés, illetve munkabér teljes egyenlősége.* 2. *A családi életben anyiforma jogok és kötelességek.* 3. *A közéletben és a politikában szintén teljes egyenlőség.* *Választási jog és választhatóság.*

Kevesebb követeléssel alighanem több eredményt érne el az asszonykongresszus.

— **A magyar kiállításon.** Párisból táviratozzák: Ma délután 2 órakor *Dupuy* földmívelési miniszter, *Daurée*, az erdészeti és vízi ügyek igazgatója, *Vassière* miniszteri gazdasági igazgató, több kiváló francia szűritag kíséretében meglátogatta a magyar vadászati és halászati kiállítást. A miniszert kíséretével *Lukács* kormánybiztos, *Kiss* Pál államtitkár, *Kazy* miniszteri tanácsos és *Földy* János üdvözölték, majd *Kiss* államtitkár kalauzálása mellett megtekintették a vendégek kiállításunkat, mely iránt igen nagy érdeklődést tanúsítottak. Azután megnézték az országos erdészeti egyesület palotájának kópát és több kérdést intézve *Kiss* államtitkárhoz, csodálkoztak, hogy magánegyesületnek ilyen sok tagja és nagy vagyona van. Érdeklődtek még vadászatunk és halászatunk törvényei iránt, az usztatás iránt és megcsodálták erdészeti tudományos berendezésünket. Nagyon tetszett az előkelő látogatóknak a magyar agancskiállítás is és többször hangoztatták, hogy ebben a tekintetben Magyarország tulott a többi államokon.

— **Haiázások.** Idősebb *Rózsa* Kálmán okleveles ügyvéd, az országzserte ismert *Rózsa* Kálmán és ne a könyvkiadó-cég tulajdonosa ma reggel agyszélhűdés következtében, 52 éves korában varatlanul elhunyt. *Rózsa* Kálmán egyike volt azoknak a keveseknek, akik tudományos készséggel a könyvnyomdaispár felvirágztatásának szentelték életüket. Mint a hírneves *Bucsanysky* Alajos-féle könyvnyomda tulajdonosa különösen a népies irodalom terén fejtett ki nagy tevékenységet s igen nagy összekötése volt az Amerikába szállott magyarokkal, akiknek óriási mennyiségben szolgálták éventkint a hazafias népies irodalom termékeit. Saját házában berendezett nagy könyvnyomdájában állandóan száz embert foglalkoztatott, akiknek nemcsak lónőke, hanem nemes-szivű atya volt. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz a Szentkirályi-utca 30. szám alatti gyászházban a kerepesi-uti temetőben levő családi sírban. Neje, született *Bucsanysky* Gizella nével ki, dr. *Rózsa* Elemer tiszteletbeli városi orvos és hatvani pályatorvos gyászolja.

Idősebb *Frdlích* János 76 éves magánzó, negyvennyolcos honvéd temetése ma volt a temetőből. A végtszöszegesen megjelentek a *Magyar Nemzet* szerkesztősegének tagjai testületleg. A kóporsónál *Schranitz* evangélikus lelkész mondott szép búcsuzót. A halottat ezután a kerepesi-uti temetőben levő családi sírban helyezték örök nyugalomra.

Oppenheim József, a *Neue Freie Presse* oszlopos munkatársa ma, mint Becsből táviratozzak, hosszabb betegség után Badenben hatvanegy éves korában meghalt. Már fiatalon jött Bécsbe és ott elemte teológiai tanulmányokkal foglalkozott. Hírlapíró pályáját *Kuranda* alatt kezdte meg az Oedtsche Rundschau-nál. A *Neue Freie Presse* szerkesztőségében 24 évig működött és mint szelimes causeur, az olvasó közönség egyik legkedveltebb írója lett.

— **A fény árnya.** Párisból jelenti tudóstónk: A kiállítás előtt a vállalkozási szellem oly óriási mérvet öltött, hogy a reakeió bekövetkezése előre látható volt. A kiállítás ugynevezett látványosságai már érzik a bukás szelét. A 36 részvényirtásaság, amely a kiállítási attrakciók sorában szerepel, összesen 45 millió frank alapítékét fektetett bele vállalkozásába. Ennek az összegnek több mint fele, körülbelül 54% elveszett. Még a kiállítási clou, a *trottoir roulant* 100 frank értékű részvényei is, átlag 70 frank értékben szerepelnek a tőzsdén, tehát 30% veszteséggel.

— **Megint Hegyi Antal.** Amióta *Csongrád* országos híri plébánosa ünnepeles bocsánatkéréssel kiengesztelte *Schuster* Konstantin néhai váci püspököt, *Hegyi* Antal neve egészen lekerült a lapok hátsábjáról. A nyughatatlan vérfi plébános, mintha öszintén megbánta volna hibáit, osöndes ember lett, annál feltűnőbb, hogy egy *Csongrádi* távirat most újra fölleventi viselt dolgot és bejelenti, hogy az u: váci püspöknek is foglalkoznia kell a *Csongrádi* plébános régi mulasztásaival. A távirat szerint, *Csongrád* város képviselőtestülete a mai közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy tekintettel *Hegyi* plébános visszaéléseire, a feleslet hatóságokhoz fordulnak védelemért és vizsgálat megindítását kéri. Egyben felszéri a püspököt, hogy *Hegyi* Antal plébánost fűggeszre föl állásatól.

— **„Aurora.”** Viharos események közepette lépett ki vakmerően, elszántan és a becsületes meggyőződés vértével a párisi *Aurora* a küzdőtérré. Diadalmasan harcolt. Munkáját befejezte és most letűnik a nagy nyilvánosság porondjáról. Nemes munkájának emléket pedig szerte a világban őrizi az a szimpátia, amely a meggyőződés tisztaságával vonja be a szabadelvűség és az emberszeretett nagy ideáljait.

— **Gyujtogató odaítész.** Konstantinápolyban a *Yildiz*-kioszkban, abban az épületben, ahol *Ozmán* basa lakott, tudvalevőleg tűz pusztított. Most az a hír érkezik, hogy a gyujtogató marának a szultánnak egy odaliskja volt. A hölgy *Ozmán* basa asszonyainál tett látogatásai alkalmával meglátta azt az ékszerszekrényt, amelyben ötszáz ezer frank értékű, mesésen szép gyűjtemény van. Nagy vágyat érzelt a kincsek után és mivel másképp meg nem szerezte azokat, megegyezett az ottani két ennakkal, hogy felgyújtják a kioszkot és ezek az általános zavarban ellopják az ékszerszekrényt. A csíny nem sikerült, mert a tűzet hamarosan eloltották és az egyik ennuokt akkor ocsipték el, amikor el akarta rejteni az ékszerket. A két arabust és gyujtogató asszonyt a szultán parancsára letartóztatták.

— **Kamarai elnökválasztás.** A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara mai ülésében a megüresedett elnöki állásra egyhangulag *Spizni* Mór nagyiparost választotta meg. A megválasztott székfoglaló beszédében kiemelte, hogy kötelességének fogja tartani a kereskedelemügyi minisztert a kereskedelem és ipar fellendítésére irányuló törekvéseiben megfelelő javajelutokkal támogatni.

— **A német orfeumok ellen.** *Nagyváradon* mozgalmat indítottak a németnyelvű orfeumok ellen. A mozgalom vezetői ma a következő fölhívást osztogatták a városban:

Vigyázz magyar! Jön a pestis, a Szegebről kiveret német orfeum trupp. Ide mer tolakodni Szent-László városba megmetyejezni a magyarság tiszta levegőjét. Szege kibotta magából a mételet! Polgarok! Nagyvárad hazafias közönsége eltűri azt az areculosapát, hogy melogarya legyen a briti kulturának? Nem! Kivélük! A hazátlanokkal. Kövessük a szegedi példát! Tisztítsuk meg a levegőt! Legyünk magyarok!

— **A hobokeni tűzvész.** *New Yorkból* telegrafálják: A hobokeni tűzvész alkalmával szerencsétlenül járt *Saale* gőzöst kiszabadították. A hajó felsőjében még 24 holttestet találtak s így ennek a hajónak összesen hatvan halottja volt.

— **Házacság.** *Dr. Szendey* Béla ügyvéd július 11-ikén vacok a *Degré*-csalad papvölgyi kópainájában oltárnóv vezette *Degré* Évikét, néhai *Degré* Alajos író leányát.

— **A „huszárhadnagy.”** Többször volt már szó *Köln* Sándor 21 éves kereskedősegebről, akit a szélhámosságok és közönséges lopások több fajtája jutatót börtönbe. Egyszer kabátlopásért 6 hónapra, azután csalásért 8 hónapra itélték. Sok ízben volt már letartóztatva, de bizonyítottok hiányában kiszabadult. Sokszor hordott huszártiszki egyenruhát is, s mint ilyen sikerült neki tisztársaságokba is elegetydni s családokat elkövetni. Most is ezért került a rendőrség elé, mely előzetes letartóztatásba vette.

— **Öszölközés a violszállal.** *Popovics* László kocsi, aki az *Egryssy*-ut 13. szám alatti levő temetkezési vállalatnal van alkalmazva, az este holttestszállító kocsiával nekiment a Kerepesi- és Hungaria-ut keresztezésénél a cinkotai helyierdekű utat 253. számú vonatonak. Az öszölközés következtében a kocsi leesett a bakról és saját kocsija alá kerülve, agyarakódást szenvedett. A kocsi megrongálódott, de a lovaknak mi bajuk sem esett. *Popovicsot* bevitték a Rókus-kórházba.

— A zuglói családi drámához. Az a hivatali sikkasztás, amelyet a zuglói családi dráma hőse, Csikváry Antal elkövetett — mint egyik köznyomatos írja — 20—30 embert dönt veszélybe. A szomszédok egyik hivatalnokát már elbocsátották minden fegyelmi eljárás nélkül, a többiek ellen pedig folyik a nyomozás. Csikváry a sikkasztást többdel magával oly módon követte el, hogy a szomszédok hivatalnokaival — akik társai voltak — fizetési előlegeket vétetett fel kötszer-háromszor egy évben, amely összeget csak a papíroson vontak le az előlegfelvételük a saját fizetésükből. Az így szerzett pénzen azután közösen osztokodtak. A fegyelmi eljárást Kovács János számvetőségi főnök rendkívüli szigorral vezeti.

— Itélet a szegedi tüntetés ügyében. A szegedi tüntetés ügyében — mint röviden már jelentettük — legnap tartotta meg a tárgyalást Koczor János főkapitány helyettes Rostkovich Artur lappszerszédő, Nyáry Béla ügyvédjelölt, Szakács Andor hírlapíró, Erdélyi Sándor joghallgató, Grasszly F. László vaskereskedő, Kasszner Zoltán ügyvédsegéd ellen. A tárgyalás két és fél óráig tartott. Nyáry Béla mondotta el a tényállást, hogy a tüntetés pusztán a német orfeum ellen szült és abban nyitvánult, hogy az ifjúság rázendített a Szózatra, majd a Kossuth-nótára és ő és társai később hazafias beszédekert tartottak, az előadás magyar részét azonban meghallgatták. Szakács Andor tiltakozott az ifjúság nevében a rendőri jelentésben foglalt gyalázó és közszemérmert sértő kifejezések ellen, amelyeket a társaság rovására az utcaról betolakodott egyének hangzothattak csak. Rostkovich Artur kijelentette, hogy ő és társai nem követték el a kihágást hazafias tüntetésükkel, hanem egyszerűen végrehajtották Szeged város köztörvényhatóságának 1897. év szeptemberi közgyűlésén 339. szám alatt hozott határozatot, amelyet ma sem hajtott végre a hatóság. A közönajnak, a közakarát-nak szerettek érvényt. A többiek hozzájárultak az előadókhoz. Kihallgatta még a kihágási bíró dr. Pálly József alkaptányt és Fotonydi Miklós rendőrtiszt-helyettesét, akik azonban nem vallottak egyebet annál, hogy a tüntetés hazafias volt és a tisztesség korlátai közt folyt le. Dr. Balassa Ármín, Szakács Andor képviselő beszélt ezután és szépen méltaita az ifjúság hazafias cselekedetét, akik többet tettek azon az egy estén a város közművelődése meg a közérkölos érdekeben, mint bármely kulturintezet egy évtized alatt. Ezután hozta meg Koczor János kihágási bíró az itéletet, mely fementő volt. A vádlottak önkénytelenül megeljenozték a főkapitány helyettesét. A főmentésnek már meg van a hatása is, mert tegnap már a Fekete Sasban egyetlen német szó sem hangzott el és maga a főkapitány kijelentette, hogy német zengereknek többé nem ad engedélyt.

— Betörések. Három betörésről számol ma be a rendőrségi krónika. A betöréseket valószínűleg kőbor cigányok követték el, akik a főváros határában már régóta garázdálkodnak. Először a rákosi vasutállomás pénztári helyiségébe hatoltak be a betörők s hozzáfogtak a vasuti Wertheim-láda feltöréséhez. Az éjjeli őrkök azonban figyelmesek lettek a zajra és a betörők ezt észrevéve, elmenekültek. — A kőbányasi Harmat-utóban a Deimedico Antal magánzó házában betörők jártak. A tulajdonos távollétében késő este felleszítették az ablakosot és onnan különböző tárgyakat elloptak. Érdekes, hogy az egyik szobában levő másfél méter magas Wertheim-szekrényt is magukkal vitték. A vasszekrényt később egy közeli téglagyár telepén találták meg összetörve, feltörve s teljesen kifosztva. — Rákoskeresztúrról is jött távirat, hogy ott ma virra-óra Ritter János ottani lakosnál betörés történt. A tolvajok egy darab dunnát vörös sávokkal, egy vankost fehér-vörös csíkokkal, 9 darab selyemkendőt különféle virágokkal, egy kék asztalterítőt s egy ágyterítőt lila, barna virágokkal vittek magukkal. Ez esetben is kőbor cigányok munkáját vélik felismerni. A rendőrség nyomozza őket.

— Az iparos ifjak országos egyesülete a Rotenbiller-utca 14-ik szám alatt levő saját helyiségében július 15-én, vasarnap délelőtt 10 órakor tartja meg évi rendes közgyűlést. A közgyűlés napirendje a következő: 1. Előzőleg megnyitja. 2. A választmány jelentése az egyelt 1899. évi működéséről és az 1899. évi pénztári kimutatás előterjesztése. 3. Előző, 2 alólók, tisztviselők, kormányzó tanács, valamint a szamvizsgáló bizottság megválasztása. 4. Eselleges indítványok.

— Szerencsétlenség egy építkezésnél. Varsó-ból jelentik, hogy ott tegnap reggel nyolc órakor nagy katasztrófa történt a műegyetem építésénél. Az épület jobb szárnyán ugyanis leszakadt az utjonnan épített pársány, összetörte az alvályokat, melyeken több munkás dolgozott és maga alá temette a mélysebbe zuhan embereket. A többi munkások óriási félelem vett erőt és csak amidőn az első ijedségen túl voltak, és orvosok jelentek meg a helyszínen, kezdtek szerencsétlenül jart társaik kiasására gondolni. Kitűnt, hogy a katasztrófaok tizennygy órázatá van, közülük két asszony. Nyolc ember súlyos sérülést szenvedett. Egy munkást halva vittek ki a romok közül, kettő másnap meghalt. A sebesülteket a közeli kórházba szállították. A szerencsétlenség okáról eltérnek a vélemények. Némelyek azt hiszik, hogy a parkány a rajta dolgozó munkások alatt roskadt le, mások a teoperszállító csigának tulajdonitják a szerencsétlenséget.

— Rendőri hírek. Dalmio Angelina légtornászno állapotában tegnap óta lényegesen javulás állott be, amennyiben ma több ízben visszanyerte eszméletét s ki is hallgatták. Az orvosok remélik, hogy felépül. — Fischer János 52 éves napszamos az éjjel részeg fővel ment Krisztina-körút 6. szám alatt levő lakására. Ugy látszik, hogy fürdeni akart, de valamiképp belefuladt a fürdő kádjába. Fejével a vízben holtan találták meg reggel. Bevitették a törvényeszi kórostanit intézetbe. — Rinka János pécsi születésű 39 éves nős reszelő-vágó ma hainalban borzalmas módon ölte meg magát a Füzér-utca 25. szám alatt levő ház kertjében. Nagy konyhakéssel fűvágta a hasát úgy, hogy pár perc alatt meghalt. A boncoló-intézetbe vitték. Tettenék oka valószínűleg az, hogy már régóta gyógyíthatatlan gyomorbetegságon szenvedett. — Szemes Ármín bádógos 30 éves felesége ma délután verseny-utcai műhelyükben sósavat ivott. Eszméletlenül került a Rókus-kórházba. — Ma délután a Baross-és Mária-utca sarkán egy 45 évesnek látzó ember összeesett s rövid idő múlva meghalt. A boncoló-intézetbe vitték.

— Az osztályorsajáték húzása. Az osztályorsajáték mai húzása a következő eredménnyel ért véget: Ötözer koronát nyert 6259, kétezer koronát 85146 9744, ezer koronát 33122, tízezer koronát 69279 88521 11454 95279 56454 41022 98893 60521 44533 93909 61958 5490 50056 2904 18044 19297 41106 38941.

— A Telefon Hírmondó katonas-és cigányzene közvetítése. A beszélő újság ma este 8 óratól 11-ig — mint minden nap — előfizetőinek szórakoztatására felváltva katonas-és cigányzenét közvetít. A zenoközvetítés közben 1/49 órakor a Frankfurthól érkező esti tőzde megváltásának távirati jelentését, 1/210 óratól 10-ig pedig a rendes esti felolvasást tartja meg, mely alkalommal a legújabb híreket és táviratokat olvastatja fel a Telefon Hírmondó szerkesztősege. Ugy a zene, mint a felolvasások kezdetét riadójel előzi meg.

(x) Emke-gyujtó a legjobb!

Párisi élet.

(Párisi művészet-ünnepély. — Színészek és színésznők bicikli-eremnye. — Az autombilok szep asszonyai. — A koportalai maharadzsa, mint diákisző. — A fenség talpraesett vádasa. — A diáknevelő halottja. — Casimir anyó tánc. — X. Károly és a mosónő leánya. — Temetés.)

Páris, július 10.

Bajos és vidám ünnepeket látott a Bois de Boulogne: a párisi színészek és színésznők bicikli-versenyét. Nyolc év előtt találták ki párisi újságírók ezt a sportmulatságot, nagy öröme a komédiásoknak, akik azóta minden nyáron a közönségnek egyre növekvő érdeklődése mellett tartották meg a bicikli-versenyt a longohampsi versenypályának fasorkulisszái között.

Igy történt most pénteken is a longohampsi versenypályán. A verseny osudájára összesereglett vagy tízezer ember. A hölgyek voltak természetesen túnyomó többségben, — beláthatatlan és észbontó volt a kaleidoszkopja a gyönyörű arcoskákknak és a világos, illatos nyári koszűmőknek, akárcsak az autentiil lövészenyek elit-futtatásánál. Természetesen, csak ugy öszönik az elegáns Paris oda, ahol komédiások biciklin produkálják magukat. Az élelmes rendező bizottság myladj patronesseknek a következő hölgyeket tudta megynerni: Bernhardt Sárát, Rejane asszonyt és Granier Jeannet.

De a legvidámabb volt az élet a jury-asztal körül, ahol a versenytbírák foglaltak helyet. Itt ült az idősebb Coquelin, a versenybírósg elnöke, akinek a székéről egy fehér selyemfonál futott a versenypályán keresztül a beérkezéséig. Mint starter pedig Baron, a Varieté-színház népszerű komikus szerepelt. Hát az leirhatatlan, hogy milyen mulatságosan felelt meg kötelmeinek. Folyton bolondozott és viccelt, úgy, hogy a pályabírákat könnyországilag megnevettette: alig láthaták a versenyzőket!

Először is a színészek bicikliztek. Azután néhány színésznő, csupa bajos fiatal leány, aki dreszében elragadóan festett.

Az urak versenynél egy intermezzo történt.

Huguenet, Réjane kitűnő partnere a Vaudeville-színházból, órást jelentelt be győztesnek mondott kollegájá, Sarah színházának egyik színésze ellen.

— Inkorrektül került meg! — kiabálta dühösen Huguenet.

Felőségos bohózat volt, amint Coquelin a panaszasz alaptalanágát próbálta kimutatni a feldühödt versenyzőnek. A nagy Cyrano köröket, ellipsziseket, négyzetöket és mindenféle lehetetlen ábecét rajzolt a homokba, egyebiránt pedig versben beszélt. Huguenet belátta tévedését.

Az ünnepély fénypontja a virágoktól díszített autombilok menete volt. Vagy száz koozi és számtalan kalandos formájú trikikli vett részt a korzóban. Minden autombilok emléklül egy zászlót kapott.

A koportalai maharadzsa, aki hetek óta Párisban mulat és a komédiások ünnepein is megjelent, — Coquelin kérésére személyesen adta át a lobogókat az autombilok hölgyeinek: színésznőknek, artista-hölgyeknek és egyéb ismert párisi szépségeknek. Az indiai fejedelem, fején a legújabb divatu londoni cilin-

derrel, az előkelő gavallér lovagiasságával felelt meg földadatának.

Egy szép művésznő, Héran Angéle, a Casino de Paris tagja elragadtatásában így szól az exotikus fejedelemhez:

— Fenség, maradjon itt jó sokáig, — hölgyeink a kezükön fogják hordani.

A maharadzsa, aki pompásan beszél franciául, ezt a talpraesett választ adta:

— Köszönöm, asszonyom, — de az én hölgyeim otthon a szívükön hordanak!

Este a szomszédos Chalet du Cycleban gyűlt össze vidám álomlásra a komédiás-népség. Kivilágoskivirradt tartott a mulatság.

A párisi vidámság egy más hazájába: a Quartier Latinba pedig groteszk szomorúság költözött.

Mert la mère Casimir, a jó Casimir anyó, amint a diáknegyedek ezt az eredeti példányát nevezték, jcb'letrre szenderült. Ez a nő Methuzálem a huszas évek vége felé született Párisban. Fiatal leánykorában a kankánt járta a bálókban, majd eltűnt a tánc-termekből, végül a diáknegyed népszerű utcai alakja lett. Éjjel-nappal botorkálta végig vagy egy félszázad óta a Boulevard Saint-Michel az apró sovány asszony, fején vörös tollal díszített, agyonnyomorított, ösznizelőtti szalmakalappal, amely alól ezüstös, ritkás haja zilátan meredt elő, — vézna testeokájét valamí ódon, szakadozott selyemruhába takarva.

A nap minden órájában lehetett a diákkavéházak terrászai előtt látni.

— No Casimir anyó, táncolj valami szepet, — kiáltották a diákok. És néhány réz-fillettert ballet-pozitúrába helyezkedett a mumia és komikus gráciával valamí régi menettet vagy gavottot járt el, amelynek zenéje ifjúságából hangzott még a fülébe.

Azután elszalvatta azt a köteményt, amelyet hajdan egy verselő az ő szépségének dicsőítésére írt. Ebből élt meg egy félszázadon át Casimir anyó.

És bütske legendát tudott mesélni származásáról.

— A boldogult X. Károly királynak, akinek hamvai Görzben nyugosznak, vakok a leánya. Anyám pedig mosónő volt a Tuilerákban...

A vén banya beleélté magát ebbe a legendába és szentül meg volt erről győződve, hogy király leánya. Holta napjáig a legitimista párthoz tartozott és megvetéssel beszélt az Orleansokról. Híve volt a Bourbonoknak.

Tegnap temették el a Quartier Latinban Casimir anyót. Grizettek és koldusok kísérték a temetőbe X. Károly leányát.

—1

Eltüntetés a toloncházba.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, július 12.

A napokban egy rövid, három-négysoros hirt adott ki a rendőrségi sajtóiroda. Az volt megírva benne, hogy Faludi Oszkár magánzó eltűnt a Dob-utca 82-ik szám alatt levő lakásáról és nyoma vezetett. A rendőrség természetesen intézkedett, hogy megtalálja az eltűnt embert, akit a hozzátartozói már többé-kevésbé elsrattak.

Ma azután megkerült az eltűnt Faludi Oszkár. Deltájban hazatért a lakására elvaduva, piszkosan, rongyosan, hatalmas sebekkel az orrán — aroán. A m. kir. államrendőrség toloncházából jött — hivatalos írást is adott neki erről. Amíg a rendőrség hegyenvölgyön kereste, — éppen a rendőrség jövetalából a toloncházban töltött tíz napot a szerencsétlen ember, akinek — ettől a kis kalandjától eltekintve is — nagyon érdekes és megható az életörténete.

Faludi Oszkár dr. Fuchs József előkelő fővárosi orvosnak a fia. Az apja a Király-utca 84-ik szám alatt lakik még ma is kiterjedt praxszisa van. Híres specialista volt régebben, aki nagy klientúrája révén szép vagyonra tett szert. Gyermekéit gondos nevelésben részesítette s az egyik, Oszkár, aki később Faludira magyarosította a nevét a Frommer cégnél kapott alkalmazást. A másik, aki később Gómóvi Vilmos lett, Frankfurtban él s a Német császárhoz címzett vendégfogadó tulajdonosa.

Faludi Oszkárnak nagyon jó dolga volt a Frommer cégnél. Üzletvezető lett s a főnökei teljes bizalmukra méltatták. Szép fizetésre tett szert, meg-nősült, családot alapított. Házasságából két gyermeke származott, egy fiú, aki most körülbelül 19 éves s a Strasser és König cégnél van alkalmazva és egy 14—15 éves leánya. Körülbelül 18—20 esztendő töl-tött Falu i Oszkár a Frommer-cégnél, amikor egyszer cégváltozás alkalmával elvesztette az állását és hiába iparkodott, nem tudott új állásra szert tenni.

Egy darabig csak el tudta tartani Faludi Oszkár a családját, de a megtakarított pénz hamarosan elfogyott s beköltözött az azelőtt boldog családba a gond, a nyomor. A szerencsétlen embert az a tudat, hogy nem tudja eltartani a családját, kétségbeejtette. A sok gond és nyomorúság meghibbantotta az elméjét és félkegyelmű lett. A felesége a közben elhagyta és a boldogtalan így hányódott-vetődött s abból a pár forintból tartotta fenn magát, amit az apjától kapott. Sem az apai házbán, sem a feleségénél, aki időközben a Kis Híd-utca 9-ik szám alatt bérelt elegáns lakást, nem látták szívesen, mert teher volt a nyakukon a félkegyelmű ember.

Igy került Faludi Oszkár azelőtt körülbelül három és fél esztendővel egy Weisz nevű pék családjához. Weiszék ismerték a Fuohs családot és nagyon megsajnálta a szerencsétlen Faludi Oszkár, akit magukhoz vettek. Eleintén az öreg dr. Fuohs fizette fiáért a tartásdíjat Weiszéknak, havi 25 forintot, később azután ezt a gondot Gömöri Vilmos, Faludinak a Frankfurthban élő fivére vállalta magára s ő küldi még ma is a pénzt Weiszéknak.

Faludi Oszkár, aki a Dob-utca 82. szám alatt lévő ház harmadik emeletén lakik Weiszékkal együtt, nagyon csendes életét él. Az apjától, dr. Fuohstól kapott naponta husz krajcár zsebpénzt s ebből járogatott el néha-néha egy király-utcai kávéházba, ahol nyugodtabb pillanatokban egészen szépen elbeszélgetett ismerőseivel. Rendkívül képzett, intelligens ember volt, ami beszélgetés közben még most is meglátszik rajta néha-néha.

Nem is volt a szerencsétlennek semmi különösebb baja; nyugodtan élt a Weisz családnál és nem panaszkodott. Azelőtt pár héttel azonban a napi husz krajcár zsebpénzt is megvonta tőle az apja, ami végleg elkeserítette. Ettől fogva még kevesebbet járt ki a házból s ugyszólván egész napját otthon töltötte. Egyetlen passziója volt csak: — minden délelőtt eljárt a Nemzeti Muzeumba s ott gyönyörködött a különféle gyűjteményekben.

Vasárnap mult egy hete, július elsőjén Faludi Oszkár úgy dőltön hat óra tájban elment hazulról. A háziasszonyának azt mondta, hogy nem sokáig marad el, csak kávéházba megy egy kissé szórakozni.

Elmult 9—10 óra, a kaput is bezárták, de a szerencsétlen ember még sem került haza és azóta nem is látták hozzátartozói. Weiszné másnap, hétfőn reggel elment a VII-ik kerületi kapitánysághoz és bejelentette Faludi Oszkár eltűnését. Ezenkívül sorra járta a kórházakat, a lipótvárosi és angyalföldi tóbolydát, a törvényszéki orvostani intézet halottasházát, kereste az édesatyjánál, a rokonainál, a feleségénél, de nem volt sehol. E közben a család is kezdett érdeklődni a dolog iránt és Faludinak a felesége is megtette a főjelentést a rendőrségnél, hogy a férje eltűnt.

Már le is mondták a reménységről, hogy valaha előkerül a szerencsétlen ember s azt hitték, hogy vagy öngyilkos lesz, vagy pedig valami bűncsejtelmet esett áldozatul. Ámde ma dében egy teljesen össze-tört, lerongyolódott alak állított be Weiszékhöz. Alig ismerték meg: Faludi Oszkár volt, a szerencsétlen, félkegyelmű ember. A kezében írást tartott, a következő írást:

A fő- és székvárosi m. kir. államrendőrség fogház- és tolonc ügyosztálya.

Szabaduló levél.

Faludi Oszkár, az 1879. évi XL. t. c. 62. §-a alapján tíz napi fogságra ítéltt egyen mai napon szabadult s utasítja lett, hogy 8 nap alatt rendes lakást és foglalkozást szerezzen, ellenesetben el fog toloncoltatni.

Budapest, 1900. július 12-én.

Olvashatlan aláírás.
börtönfelügyelő.

A boldogtalan ember nem tudja megmondani, hogy miért került a rendőrség kezébe s miért ítélték el tíz napi elzárásra, holott neki állandó lakása van és tartásdíjat kap a testvérétől.

A dologban csak az az érdekes, hogy a VII-ik kerületi kapitányság annyira nem tartja számon az embereit, hogy a mikor bejelentették neki Faludi Oszkár eltűnését, nem jutott eszébe, hogy éppen ugyanazon a napon a toloncházba küldték a félkegyelmű embert.

De érdekes az is, hogy Faludi Oszkár a 62-ik §. alapján csavargásért ítéltt el tíz napi fogságra, holott a 62-ik §. szerint csak nyolc napi elzárást kaphatott.

Mindezt különben csak a VII-ik kerületi kapitányság tudja megfejtetni.

Az új keringő.

Hol súlyos labdát rúg az ifjú lába,
És otthonos a lawn-tennis reketi,
A sportot üzö, korrek Angliába!
Sűrűn rendeznek szakkgyűléseket;
S mert kongresszust tart mindenféle szakma,
Folytatva sok meddő, hiú tusát;
Megtartották a táncotánár urak ma
A táncotánítás nagykongresszusát.

Mert nem elég az ifjú lányka bája,
S a táncosokban égő szenvedély,
A táncotán is van óh nem egy szabálya,
Melynek forrása s értelme mély!
Igy kisütötték most a böles tanárok:
Üszöbb simolni bármily isteni,
Korrek világban ezután a párok
Drei Schritt vom Leib' fognak keringeni!

A tánckongresszus véleménye törvény,
Az új növendék új táncot tanul
S majd senkit sem kísért az édes örvény,
Mely jóleső volt, mondatatlanul.
Hiszen felkapják mindenütt az újat
S ki rád simulva forgott volt vadon,
Jövőre majd alig hogy három ujjat
Pihentet gyöngén három ujjadon.

A böles tanári kar majd visszahökken
S új törvényt szab, ha látni fogja, hogy
A tanítványok száma egyre esőkken,
S a táncosokból minden bál kifogy!
S meghallja majd az új szabály mi dőre,
S okulhat majd, az izeonyú tusán,
A tüntetésen, mely kitör jövőre
A frakcszabások szakkongresszusán!

—kó.

SZÍNHÁZ, ZENE.

*** Gyöngyi Izsó a Városigeti Színkörben. Zsenfolt ház előtt kezdte meg ma este Gyöngyi Izsó, a Vigszínház kedvelt tagja, vendégszeropelését a Városigeti Színkörben. A bőregében játszotta Eisenstein szerepét az ő diskrét komikumával. Kivüle még nagy sikere volt Feledi Boriskának, az aréna bájos szubrettjének. Róssa Irma, P. Vidá Etel, Szentmiklóssy és Sentes szintén sok tapsot kapott. A szép előadást Donáth Ede karmester dirigálta.

*** Páris huszonötödésör. Alig három hét alatt érte meg Salomon Odön Párisa jubiláris előadását az Uránia-Színházban, mely telt ház előtt adta elő ma este huszonötödésör a nagy sikerű darabot. A jubiláris előadás alkalmából a szerző maga olvasta föl Páris eleven, szines és művészi ismertetését, amely a francia világáros igazi pszichológiája. A közönség ma is nagy gyönyörűséggel élvezte az érdekes darabot és tüntető tapsal jutalmazta Salomon Odön kiváló érdekességű és irodalmi értékű munkáját. Egy koszorut is kapott tisztelőitől a jubiláló szerző, akiknek a francia konzul az előadás után melegen gratulált nagy sikeréhez. A mai előadásból ítélve Páris még a jövő szombaton is egyik vonzó darabja lesz Uránia Színházban, amely nyári szünetéig minden este Salomon Odön darabját adja elő.

*** A Cyrano de Bergerac jubileuma. A Fővárosi Nyári Színházban július 17-ikén, kedden huszonötödésör adják Rostand romantikus drámáját, a Cyrano de Bergeracot. A jubiláris előadásra Makó Lajos igazgató a darab szerzőjén, Rostandon kívül meghívta a temesvári színigény bizottságot. A huszonötödik előadás ünnepélyesen rendezésen egy bizottság buzgólkodik. — Párisban is jubilál Rostand. Szenzációs sikerű drámáját minden este telt ház előtt játszózzák a Theatre Ferte St. Martin színházban, ahol a darab 22-kén kerül színre ötszázadszor. Már ma, két héttel az előadás előtt, minden hely le van foglalva a jubiláris előadásra.

*** Fővárosi Nyári Színház. Holnap, pénteken kezd meg Kovács Mihály vendégszeropelését a budai színkörben. Első fellépése Vidor Pál Ingyentőlök című népszínművében lesz.

*** Lindh Marcella szerepel. A Magyar Színházban Lindh Marcella, a kiváló énekművésznő mint állandó vendég több érdekes szerepben fog bemutatkozni. Az illusztris művésznő a Gésákon és a Bohémeken kívül föl fog lépni a Mikádóban is, amelyben Yum-Yum szerepét játszza.

*** A Kisfaludy Színház szubvenelője. Végre, valahára az utolsó fórum, a belügyminiszterium is megadta a hozzájárulását a főváros közgyűlésének határozatahoz, mely szerint a Kisfaludy Színház azokban a hónapokban, amelyekben játszik, ezer korona szubveniót kap. A támogatást lelkes munkával érdemelte ki a Kövesy Albert igazgatása alatt álló szín-

ház, amely előkelő nívón álló műsorával és előadásával igazi missziót teljesít a főváros legnémetebb kerületében.

*** Az új Szulamit. A Városigeti Színkörben szombaton huszonkilenceszedszer kerül színre az idej szézón főslágerje, Feld Mátvásnak Új Szulamit című paródisztikus bohózat, amelyet eddig is folyvást telt házak mellett adtak elő. Abszolút Jakab kacagató szerepét közkívánatra a zsidó szerepek náratlan alakítója, Gyöngyi Izsó ezuttal először játszza. Gyöngyi ebben a szerepben éppen olyan pompás alakítást nyújt, mint amilyen a Goldstein Számija volt. A szombati előadás iránt a közönség körében olyan nagy az érdeklődés, hogy a jegyek nagy része már elkel.

*** A Vigszínház jövő szézónja. Érdekes és mindenekelőtt értékes repertoíret állított össze a Vigszínház a jövő szézónra. Dr. Szécsi Ferenc dramaturg-igazgató a napokban tért vissza Párisból, ahol a legjobb francia daraboknak szerzte meg az előadási jogát. Az idegen drámaírodalom termékei mellett kiváló helyet foglalnak el az eredeti darabok is a Vigszínház jövő szézónjában. Az eddigi megállapodások szerint be fogják mutatni Murai Károly Szerelemi házasság című vígjátékát, Rákosi-Guthi A papagály című bohózatát, Mocsári A szálka, Parai Bertalan A klarika, Dálnoki Nagy Lajos Az attaché apja, Holicsér Hóbertus Mártha című egyfelvonásos blunetjéit, báró Dóczy Lajos, Jókai Mór és Herczeg Ferenc egy-egy vígjátékát és Jókai Mór Cicero felesége című darabját, amely a jövő szézón egyik nagy érdekességének ígérkezik. Valószínűleg fölelevenítik a Peleskei nádárist, amelyben Tót Dorkát Jászai Mari, a címszeropet pedig Hegedüs Gyula fogja játszani. A külföldi irodalomnak következő termékei szerepelnek eddig a repertoíron: Hauptman: Takácsok (Jászai), Tolstoj: A sötéttség országa (Jászai), Verga: Parasztszűcslet, Nöstényjarkas (Jászai), Abel Herman: A la carriére, Voss: Alexandra (Jászai) és Carmen Sylva A két kis gyermek című drámája. Elő fogják adni dr. Hevesi Sándor új berendezése szerint Shakespeare Makrancos hölgyét is. Ezeket kivül ugyancsak a jövő szézón műsorán szerepelnek a következő darabok: La petite mère (A kis mama) Meilhac és Halévytől, Valabrégue La sécurité de famille (A család támasza), Bisson-Gondinet Kéjutasás, Schönthan Herr Senator, Bernard-Debrit A feleségem nem sükes, Labiche Férickon ur utazása és Henri Beque La parisienne című vígjátéka.

*** Színházi kiállítás Berlinben. Július 21-től augusztus 19-ikéig érdekes kiállítás lesz a Berliner Palasttheater-ben. Ezt a színházat, amelyben 7000 ember kényelmesen élér, legutóbb áruközszédnek használták, most pedig befolyásos pénzemberek kezdeményezéséből nemzetközi színházi kiállítás nyílik meg a Palasttheaterben. A kiállítás tartama alatt a Palasttheater színpadán hangversenyek és színelőadások lesznek. A következő rendű díjak kerülnek kiosztásra: Diszkolevál, amely az aranyérem használatával is jár. Oklevelek arany-, ezüst- és bronz-érmekről. Elismerő oklevelek. A kiállítás jövedelmét a német színművészek otthona javára fordítják.

Az új Rip van Winkle.

London, július 9.

Nem a Planquette mesteri, nálunk is nagyon ismert operette éri el van szó; a megroppant dereku, pergamenarou, bozontos szakállú álmodót új mezbe öltöztették, kivették belőle az ő belső ékességét, amelyben évtizedek közönsége gyönyörködik elragadtatással: a dallamos, bájos muzsikát, s adtak e helyett rá egy cifra köntöst látványosságok, világitási effektusok, dekoratív szépségek képében. A mi derék szabad vadásznok ebben az új köntőben nem ad melódikus oktatást a két kis gyermeknek arról, hogy „mi kell egy jó házassághoz”, s az ő szépséges felesége sem kap olyan levelet, amelyet „kinyitni nem mer”.

Szóval azt a felséges zenéjű operettet, amelynek a dallamait nálunk minden utcai suhano ftyüli, a nagy City-városban drámává gyúrták át s ez a dráma az idej londoni season egyik legvonzóbb clouja. Az elegáns és előkelő Her Majesty's Theatreben nap nap mellett a legfényesebb közönség az utolsó zugig betölti a nézőteret s kintőnden mulat az új Rip jóízű mókái s naiv szível siratja nagyon szomorú sorsát. Egyebet ez a színház az egész évadjan át nem is ad; sőt hetenként egyszer, szerdán kétszer játszózzák el egymás után a darabot: matiné alakjában 2 óra 15 perckor s esti előadás képpen 8 óra 30 perc kezdettel. S ebben a sűrű emberverdonban minden nap akad olyan kétezer ember, aki megtölte színlőtig a tágas nézőteret.

Ez a pompás kis színház különben annyiban közelebből is érdekel bennünket, mert proprietora és managerje, vagyis tulajdonosa és igazgatója magyar származású művész: a hírneves Mr. Herbert Beerbohm Tree. Érdekes és fánvos pályafutás ez: a

zemlényegyei szegény, nyomorúsággal küzdő zsidó gyerekből miképpen válik a világ legelső városában a legelőkelőbb színházak egyikének direktora, tulajdonosa s az egész országnak Irving után a legbecézettebb, legbáványozottabb művésze. Ő maga, Beerbohm Tree, játsza Ripet ebben az új átdolgozásban, amely azonban annyira gyenge, olyan lélek és költészet nélküli tálkolmány, hogy más városban azt hiszem nem is számíthatna érdeklődésre, mint ebben a Babelben. Nálunk alig hiszem, hogy a legfényesebb reprodukció mellett is 3-4 előadásnál többet megérhetne.

Három felvonásra és hét változásra van ebben az új alakjában osztva a darab. Az első felvonásban, amely még a legértékesebb s legérdekesebb része a drámának, az történet, amit a mi jól ismert operettünkben mint mulatt elbeszélnek: Rip, ez a jó kedvű, bohó, minden gondot mérföldnyire kerülő deli fókó iszik mulat, táncol, az adósága ezenközben mindinkább szaporodik, a rovársai a korosmáros táblán folyton sokasodnak. A polgármester uram, akit itt is Derricknek hívnak, kiveti ezenközben a hálóját a Rip gyönyörűséges feleségére, akinek nem Lisbeth a neve, mint az operetemben, hanem Meenie. A gaz róka azonban kosarat kap a hűséges asszonytól, aki korbolja, szidja, sőt jól el is naspángolja az urát, de azért nagyon szereti. Derrick erre bosszút forral s ráakarja venni a derék, ragyogó kedélyű és könnyelmű szabad vadászt, hogy a házat adja el neki s a vételárból fizesse ki a nyomasztó adósságait. Rip már pityókos s egy hosszú, bravuroz jelenetben a legkedvesebb mókákkal buzza-halasztja a szerződés aláírását s mikor már-már aláírta, a falu szépei jelennek meg, mire a vig kedvű fókó tarsolyába vágja az iratot s táncra perdül, sorra pillantatja a lányokat, asszonyokat, ám abban a pillanatban, amikor a hűséges hitestársa hatalmas husággal felfegyverkezve megjelenik, vége szakad a mulatságnak s Rip uram félve menekül az üllegek elől. Ennyi az első felvonás.

A második felvonás három képben Rip még mindig a régi, javíthatatlan iszákos; egy éjjel, zivartos, fergeteges időben kétségbeesve várja haza az urát a kedves, jó Meenie. Elmegy a keresésére, de hasztalan. Végre megérkezik Rip, az alaklón mészik be, nehogy az ajtó zörgésétől fölébredjen a felesége, de az ébren virasztó asszony megcsip és jól megtépi. Rip megígéri, hogy nem iszik többet s a következő pillanatban már egy borral teli üveget talál a felesége a tarsolyában; elveszi tőle s erre egy nagyon kedves, nagyon mulattató, invenciózus és fényesen megjátszható jelenet következik, amelyben a javíthatatlan iszákos mindig új és új mókával, kedvesebből kedvesebb fortélylally igyekszik felesége zsebéből visszacsenni a telt üveget. Végre sikerül is ez neki, sőt hajt belőle s elrejt, ám a következő peroban ura szentül megígéri, hogy nem iszik többet s a boldog asszony kimegy, hogy a gyermekeket az apjuk karjaiba vezesse. Rip a kandalló mellé ül, a villámoknak kékes, kísérteties fénye világítja meg csak az arcát, tőprenkedik, belátja, hogy ez az életmód nem visz jóra, előveszi a boros üvegét, nézegeti s aztán nagy elhatározással a kandalló tűzébe önti a tartalmát. Ekkor lép be az asszony, aki csak az üres üveget látja férje kezében, azt hiszi, hogy megint ivott, megszegve esküjét s kiüldözi átkokkal és szidalmakkal a szegény Ripet. A védekezés hiábavaló, Ripnek futnia kell a házból, a cikázó villámok és eget-földet rázó mennydörgések közepette neki megy a vadon rengetegnek, Meenie most már szeretné visszahívni, sikolt utána, de hasztalan, elment s nem tér vissza.

Az ezután következő képek már szorosabban alkalmazkodnak az operette szövetséghez: Rip a vadonban találkozik Hudson kapitány és a két hegyek szellemével, elalszik, azalatt othton sírva, kétségbeesve várja haza hűséges felesége, leánya felcseperedik s a Derrick uram fia szeretné elvenni, de a koményszivű apa nem egyezik bele, sőt már-már ki is dobna a szegény asszonyokat a házukból, állítván, hogy az az övé, megvette Riptól, amikor a husz esztendő óta átadott, teljesen lerongyolódott, bozontos fehér szakállú Rip megjelenik, ráolvassa a polgármesterre az álnokságát, a fiatalok egymáséi s mindannyian nagyon boldogok lesznek.

Ez a tartalma ennek az érzékeny, vigsággal elegyes szomorú históriának, amely az Olivia mellett, amelyet Irving és Ellen Terry játszanak el minden nap a Lyceum színházban, a színházi évad leghatalmasabb slágere. A szinpadí teknika sok csodáját, a díszítés művészetének meglepő fogásait (a második felvonás hegyes vidéke, a háttérben csobogó patak, a kísérteties, zord vidékével, a legszebb díszlet, amit valaha láttam), a világítási effektusok varázsa-

szerű változását, sőt a rendezésben, a képek, csoportok elvességében és tarkaságában valóslagos meiningeni pontosságát és változatosságát bemutathatjuk, de ezek a külsőségek mind nem elegendők arra, hogy cifra köntösökkel a belső magnak a hiányát, a darab nagy fogyatékoságait elleplezzék.

Már csak inkább maradjunk meg mi a mi jó régi operettünknek, inkább hallgassuk meg a Pianquette mester bübajos melódiáit, mintsem hogy ezt a modern szinpadí raffiniéra szédületes büvészetével galvanizált gyenge, larmoyans darabot nézzük. Hanem az előadás meglepően fényes. Nem is említve azt, hogy sugó nélkül játszanak, ami elég ékes bizonyossága annak, hogy alaposan el lehetnek vele készülvé, a főszerepet a mi derék hazánkba mesterileg játsza meg; kevés színész van, akiben annyi melegség, annyi szív, olyan ragyogó kedély, annyi bonhomia párosulna olyan kiváló intelligenciával s a külső előnyöknek olyan pazar adományaival, mint Beerbohm Treeben. A játéka az éles megfigyelésnek, a finom részleteknek s a művészi öntudatosságnak egyik legkiválóbb mesterére vall. S a mellett minden ízében természetes és megvesztegetően közvetlen. Sajnos, hogy nem láthattam tőle nagyobb indulatoknak a festését; a londoniak, akik büszkék rá, azt mondják, hogy a Shakespeare-tragédiákban kiváló dolgokat produkál, de ami tragikus dolgot a kép második színterében bemutat, az csak külsőség és a darabhoz alkalmazkodó szemforgató szinpadí fogás; ebből az ő kétség-telenül nagy tehetségének a mélységére és skálájára következtetni nagyon igazságtalan dolog volna, de sőt nem is igen lehetne. Annyi bizonyos, hogy Beerbohm Tree a szinjátás művészetének legelőkelőbb mesterei közé tartozik.

A partnere, aki Meeniet, alias Lisbethet játsza, Miss Georgie Fryer szépségben a legelső köz tartozik, akiket valaha szinpadon láttam, valóslagos Madonna arc, gyönyörű alak, kicsi lábval és kézzel, Phidias vésőjére méltó klasszikus figura. Egy-egy pillanatra hasonlít a mi szépséges művészeszönyunkhoz, Hegyesi Marihoz. Sőt a játékmódora is emlékeztet a mi művésznőnkre, amennyiben szereti a tragikai akcentusokat, a természetességtől néha eltérő beszédmodort, de ha már az összehasonlításnál vagyunk, valljuk meg azt is, hogyha szépségben utól is éri, de művészetében sokkal gyöngébb színésznő Fryer Györgyike asszony, mint az általunk említett magyar kollegája. Tele van hamis páthosszal, keresi mindig a külső, hatásos pózokat, nagyon érezteti velünk az ő szépségének büszke öntudatát; csupa pathetikus szinfalhasogatás a játéka; már pedig ez a játékmódor nagyon élesen elüt attól, ami körülötte pompázik: a huszadik század szinpadí büvészetének fejlettségétől, a modern teknika czernyi mesés vívmányaitól.

Dr. JALOVAN JENŐ.

MŰVESZET.

□ Mátyás király emlékeinek ünnepe. Nagy nemzeti fejedelmünknek, Mátyás királynak, negyszólván egy időben, két hatalmas emléket állítanak az országban. Az egyik lovas szobornál, Fadrusz János alkotása, Kolozsvár főterét fogja ékesíteni és ünnepléses leleplezése a tavasszal lesz a király jelenlétében. A másik szobor emlék Mátyás király kutja, a melyet a király megbízásából Stróbl Alajos tanár mintázott az új budai királyi palota számára. Ezen az emléken a vadászó király van megörökítve falcmesterével, csatlósával és Szép Ilonkával, mint az erdei forrás tündérével. E két emlékmű leleplezése alkalmából művészkörök fényes ünnepléseket akarnak rendezni Mátyás király emlékére. Stróbl tanár ugyanis Mátyás kutját az eredeti tervezet szorint felállítja a képzőművészeti társulat városligeti múzsarnokának szobortermében, melyet óriási vízmedencével alakítanak át. A helyiségeket pedig lovagtermekül rendezik be és ezekben tervezik azokat a napokra terjedő ünnepléseket, amelyeken jelmezes felvonulásokban és előképekben bemutatnák Mátyás fényes fejedelmi udvarát és korának kimagasló történeti eseményeit.

□ Művészeti tanulmányut. Mihalik József, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum öre a kultuszminiszter megbízásából a világkiállítás tanulmányozására hosszabb időre Párisba utazott. Mihalik utközben felkeresi Salzburgot, Innsbruckot, Zürichet, Bazel, Strassburgot, Karlsruhe, Würzburgot, Nürnberget és Münchenet, ahol mindenütt a múzeumokat és a modern iparművészeti mozgalmakat fogja tanulmányozni.

SPORT.

• A síófoki vesenypálya. A síófoki utolsó meeting elhalasztása után olyan hír kelt szárnyra, mintha az urlovasok szövetségének Síófokról Balaton-Földvárba helyezné át versenypályáját. Ez a híresztelés nem felel meg a valóslágnak; illetékes helyen ilyen terről még csak nem is hallottak.

• Karlsbadi lövészeny. A ma elődt 20.000 koronás Karlsbadi-díj nagy meglepetéssel végződött. Per Butters és Rio Tinto, a két négy éves helyzetlenül futott, ellenben győzött a harmadik négy éves Mindegy, melynek indulása sem volt valóslini. A tavalyi Ausztria-díj nyertje könnyen nyerto a versenyt Sobri és Felemás ellen. A többi két nagy versenyt a szásbereki ménes nyerte meg Táblabíróval és Fagunál. A részletes eredmények a következők:

I. Háromévesek előd handloapja. Díj 3000 korona. Távolslág 2000 méter. Mauthner V. Dubarry-je (Southey) első. Báró Springer G. Arana-já (Hyams) második. Hold E. Jerome-je (Barker) harmadik. Azután: Trifelan, Hadfi! Itélet: Küzdelem után félhosszal nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 18. Helyrefogadások I. 50: 86. II. 50: 72. A győztesre nem volt ajánlat.

II. Kétévesek elődversenye. Díj 2000 korona. Távolslág 1100 méter. Gróf Orssich P. Baedeker-je (Slack) első. Szemere M. Tartom-ja (Imre) második. Gróf Lambert H. Cherup-ja (Hyams) harmadik. Azután: Johnie Clay. Itélet: Könnyen egy és fél hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 21. Helyrefogadások: I. 50: 55. II. 50: 56. A győztesre 2500 koronáért visszavárolták.

III. Karlsbadi díj. Díj 20.000 korona. Távolslág 2400 méter. Báró Springer G. Mindegye (Hyams) első. Szemere M. Sobrija (Cleminson) második, báró Königswarder H. Felemása (Adams) harmadik. Azután: Per Butters, Rio Tinto, Bärmikor. Itélet: Könnyen félhosszal nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 56, helyre: I. 50: 92, II. 50: 159.

IV. Alte Wiese díj. (Gátverseny.) Díj 5000 korona. Távolslág 2400 méter. Szásbereki ménes Táblabírója (Hesp) első, Baltazzi A. Golden lock (Stinn) második, Rohonczy G. Bosszujá (Kolosky) harmadik. Azután: Fakir, The blank Prince, Pagnin, Faincant, Ad' Isten. Itélet: Könnyen egy és fél hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 33, helyre: I. 50: 72, II. 50: 116, III. 50: 267.

V. Mühbrunn handikap. Díj 5000 korona. Távolslág 1200 méter. Szásbereki ménes Fagon (Slack) első, Mauthner V. Sarkantyu (Southey) második, Dreher A. Dogma (Black) harmadik, azután Selló, Melitano, Miss Jeannie, Mondaine. Itélet: Küzdelem után félhosszal nyerve, 5 hosszal 3-ik. Totalizátor: 10: 37. Helyrefogadások: I. 50: 75, II. 50: 94, III. 50: 139.

VI. Kétéves nyeretlenség versenye. Díj 3000 korona. Távolslág 1000 méter. Báró Springer G. Gaiba (Hyams) első. Féltonyoni ménes Parole (Barker) második, báró Königswarder G. Repülj (Adams) harmadik, azután: May's Slave, Kosmopolit. Itélet: Könnyen 2 hosszal nyerve, 6 hosszal 3-dik. Totalizátor: 10: 18. Helyrefogadások: I. 50: 61, II. 50: 66.

Nyiltér.

Remington-írógép kezelésében teljesen jártas intelligens írógépkezelő (féru) azonnali felvételre előnyös feltételek mellett keresetlik. Ajánlatok sürgösen Schwarz József hirdetés íródjába Marokkai-utca „Újyes Remingtonista” jelleg alatt küldendők.

Mohai ÁGNES forrás

háznak legszépségsavdusabb természetes savanyúvize.

Tiszta kellemes asztali és borvíz.

Budapest főváros részére

külön háztartási töltés

olcsóbb a szódavíznel

1¹/₁₀ liter palack 36 fillér, üres palack visszavételi ára 9 fillér.

Kapható minden fővárosi fűszerkereskedésben.

Főraktár:

ÉDESKUTY L. ásványvízgyáreskedés
cs. és kir. udvari szállító Budapestben.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK.

— (Pestmegye közigazgatási bizottsága) ma délelött ülést tartott Beniczky Ferenc újszép elnök-lése mellett. Az ülésen ott voltak: gróf Teleki József, Taly István, Freysinger Lajos, Baross Pál, Förster Aurél és mások. A pénzügyigazgatóság jelentése szorint egyenes adóban 199.568 korona 80 fillért fizettek.

be június hónapban Pest megye területén; tavaly júniusban 219.127 korona 36 fillér folyt be, így tehát ez idén 19.558 korona 56 fillér *csökkenés* mutatkozik. A *követelt* adó befizetése, kivéve az illeték-egyenértékűt, szintén kedvezőlenebb volt az idei júniusban, mint tavaly. *Tóth* József pest megyei kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy júniusban 47 községi és felsőbb iskola reszesült állami segélyben. Jelenti továbbá, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről engedélyezett újpesti rajztanítói tanítás-folyamon husz elemi iskolai tanító és négy iparos vett részt. A költségeket Újpest községe fedezte. Az eredmény nagyon kielégítő volt, mert csaknem valamennyi résztvevő megnevelte a rajztanító-oklevelet. *Kemény* Kálmán t. főjegyző előterjesztette Pest megye közúti költségeljárásait, amely szerint az 1901-ik évre 851.000 korona s az 1902-ik évre 847.000 korona lesz a kiadás s csekély különbséggel ugyanannyi a bevétel is. Most már a törvényhatóság közutainak összes törzskönyvei elkészültek és hitelesítve vannak s így a törvény követelésének teljesen megfelelt a vármegye.

Főllegezések elintézésé után az ülés véget ért. — (Somogy megye közigazgatási bizottsága) ma *Tallán* Gyula főispán elnöksége alatt ülést tartott. A főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapot jó. A tanfelügyelő jelenti, hogy Csurgón 18-an nyertek tanítói oklevelet. A pénzügyigazgató jelentése szerint júniusban 84.348 korona egyenes adó folyt be. Felkéri a törvényhatósági bizottságot, hogy a törvényes közhatalmú levő közegészségügyiellenes állapotok megszüntetése céljából iron fel az igazságügyminiszterhez.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az elnök szünetje. *Zsitay* Leó, a budapesti büntetőtörvényszék elnöke ma kezdte meg nyolc hetű nyári szünetjét, amelyet Júlifűtőden fog eltölteni. Távolléte tartamára az elnökséget s a törvényszék vezetését *Lenk* Gyula táblai bíró vette át.

§§ A fu büne. *Prágában* sikasztásért elítélték *Riekl* Sándor hivatalnokot, aki mindössze husz esztendő. Maga a bünesset mindennapi s csak az előzményei taszik rendkívül érdekessé. A fu apja korán kivette az iskolából, pedig nagyon talantumos volt. Kereskedőhöz adott ezután tanulni, de onnan megszökött. Senkisé tudta hová. Néhány hét múlva *Hamburgból* jött levél s azt volt benne, hogy a fu elszegődött egy Afrikába induló hajóra. Az apja semmiképp sem akarta, hogy a fu hajóra szálljon s táviratilag intézkedett, hogy tartsák vissza a fiát és hozzák haza Pilsenbe. Szomorú volt a visszatérés, de még szomorubb az élet otthon. Mert egy gyáros irodájába adott, ahol rabszolgamódra kellett dolgoznia kora reggeltől késő estig párt forint fizetésért. *Sirva* beszélt el a fu a végtárgyaláson, hogy nem maradt semmi ideje az önművelődésre. Pedig szeretett irogatni is. A prágai lapok némelyike közölte cikkeket, amelyekért három-négy forintot kapott. De ez mind kevés volt ahhoz, hogy a megkívánt jó módban élhessen. Egy napon főnöke három-ezer forinttal a postára küldte. A sok pénz izgatni kezdte. Minden rossz szándék nélkül, szinte öntudatlanul kiment a Moldva partja mellett haladva a városból. És itt adjuk át a szót magának a fúnak:

— Elgondolkodtam ekkor — ugymond — sorsomon. Elgondoltam, hogy husz esztendő vagyok, tudok is valamit, agyondolgoztam magam s viszonzásul megélni is alig bírok. Visszagondoltam arra a sok szenvedésre, amit gyermekkorom óta ki kellett állnom, s a multat a jelenel egybevetve, azt láttam, hogy a jövőm is egészen reménytelen, vigasztalan. Az a gondolatom támadt, hogy most, először életemben, egy napig jól élek, aztán neki a Moldvának! Bementem egy kocsmába és istenigazában jólaktam. Azután tovább mentem, egyre távolabb a várostól. Alkonyatkor újra bementem egy kocsmába s inni kezdtem. Gyönyörű este volt. Ilyenkor haljak meg? gondoltam. Nem, élni fogok tovább! Ábrándozva és sirva mentem tovább az elhagyott vidéken. Egyszerre kutyagatás riasztott meg. Valami majorsághoz értem, kijött egy ember, elcsitította a kutyákat, aztán kikérdezett, hogy mi járvalva vagyok? Mezőr volt. El voltam lágyulva s megvallottam neki mindent. Behívott a házába s ott tartott. Amikor fölbredtem, már ott volt éretem a közeli faluból egy rendőr. Azután visszahoztak Prágába.

Nagy érdeklődéssel hallgatták az ifjú bűnös minden szavát. S a bírák tekintetbe vették a sok enyhítő körülményt és csak hét hónapra ítélték a szerencsétlen fnt.

§§ A postakocsis bosszúja. Sok verekedés szülőke volt már az a csufolózó szó, amellyel a postakocsisokat szokták bosszantani. Még a legutóbbi bosszú is megdühödik, ha *muszkának* szólítják. Tavaly szeptemberben történt, hogy *Táskai* István postakocsis nekijáratott Katzer szücsmeister kocsijának és összetörte a lámpását. A károsult kocsis

erreszítkezni kezdett a kiszaladt a száján a muszka szó is. Egyéb se kellett Táskainak. Ugy összeverte az ostornyél vastagabb végével Némethet, hogy az ott nyomban meghalt. A törvényszék egy évi börtönrre ítélte halált okozó súlyos testi sértésért a postakocsist. Ezt az ítéletet a tábla megváltoztatta s két esztendőre mért Táskaira. A tábla ítéletét ma a kuria is megerősítette.

Legujabb.

London, július 12.

A Reuter-ügynökségnek jelentik ma Sanghaiból, hogy ott jó forrásból hire jár, hogy 30.000 főnyi orosz sereg észak felől *Peking* ellen vonul. Egy sanghaii kínai kereskedő, mint mondják, Pekingből június 30-áról keltezett levelet kapott, mely szerint a követéseket lerombolták és az idegeneket meggyilkolták.

London, július 12.

A Reuter-ügynökség jelenti *Tiencinből* e hónap 6-ról: Az oroszok tegnap észak felé előnyomultak és szinleges támadást intéztek a kínai ágyuk ellen, míg az arconvalban heves tüzelés támogatta a támadást. Időközben sikerült nekik a veszélyeztetett állomásra két mozdonyt és három teherkocsit az orosz tábor oltalma alá hozni. Ez fényes manőver volt, melyet csodálatra méltóan hajtottak végre. Az európai nők és gyermekek elhagyták Tiencint. A helyzet veszélyeit jelentékenyen fokozza, hogy az európaiak a Csifuba vagy Csifun át Wei-Hai-Weibe vezető kínai táviróvonalról függnek és a kínai táviró-hivatalnokok kétségkívül felhasználják azokat a táviratokat, melyek kezeiken átmennek.

London, július 12.

Seymour tengernagynak *Tiencinből* e hó 7-ikén keltezett távirata azt mondja: A kínaiak folytatják a harcot és az idegen telepeket gránátokkal hevesen bombázzák. A csatározalat a Lutai-csatorna mentén északkelet felé kiterjesztik és a város nyugoti részén nagyobb tömegekben mutatkoznak. Tegnap a várost és a legközelebb fekvő külvárosokat bombáztuk, ami egy időre elhallgattatta a kínaiak ágyútűzét. A francia telep és a pályaudvar jobban ki van téve a kínai támadásoknak. Ma ismét megkezdjük a tüzelést, úgy mint tegnap. Egyre több ágyut állítunk fel. Most 10.000 főnyi nemzetközi hadsereg van együtt, e mellett egy orosz, mint japán erősítéseket várunk.

London, július 12.

A Reuter-ügynökség jelenti *Tiencinből* e hó 4-éről: A szövetséges csapatok parancsnokai általában azt óhajtják, hogy együtt működjenek. A szövetségesek hathatós eljárása azonban az összekötöttség hiánya miatt gátolva van. Az utóbbi hetek hadi műveleinél az előny teljesen a kínaiak részén volt, akiknek a tüzerése sokkal jobb volt, mint az európai csapatok tüzerése.

TÁVIRATOK.

Ischl, július 12. *Ferenc Szalvátor* főherceg, a király veje, ma reggel ideérkezett. Délután 1/2 óraker a király fogadta a főherceget, aki azután résztvett a családi ebéden.

Brn, július 12. A morva tartománygyűlés állandó egyezkedő bizottságának plénuma ma gróf *Horberstein* képviselő elnöksége alatt ülést tartott, amelyen behatoln megvitatta a kuriákról szóló törvényjavaslatot.

Róma, július 12. *Smirnából* jelentik, hogy ott hétfőn 47 pestis-eset fordult elő, amelyek közül 17 halálos kimenetelű volt.

Cetinje, július 12. *Fülöp* orleáni herceg ma nagy kíséretével együtt látogatást tett *Nikita* fejedelménél, azután pedig részt vett a fejedelmi palotában a reggelin. Ezután a herceg Kattaron át visszatért Fiuméba.

Angol hajóhad Triesztben.

Trieszt, július 12. Naplemente után a kikötő szemképrázatos képet mutatott. Mikor a sötétség leszállt a városra, a kikötőt kiválóították. Valamennyi hadihajó legtakább fényben uszott, az osztrák-magyar hajókon nagy transzparensok is voltak. A Lloydhajók is pompásan ki vannak világítva. A Renown nevű angol tengernagyi hajón ezernyi villamos izzóláng ragyog.

Délafrikai háború.

London, július 12. A Reuter-ügynökség jelenti *Simlából*, hogy 300 boer hadifoglyot, akik legközelebb elhagyják Fokvárost, *Ceylon* szigetére visznek

Hága, július 12. *De Beaufort* külügyminiszter a pretóriai holland főkonzultól tegnapi keletű táviratot kapott, amely közli, hogy a Vörös Kereszt 2. holland ambulanciájának tagjait foglyokként Fokvárosba vitték ama vád kapcsán, hogy leveleket vittek át a boerok vonalaihoz. A külügyminiszter a londoni holland követ útján követele az angol kormánytól, hogy a foglyokat bocsássák szabadon.

Anglia ellen.

Konstantinápoly, július 12. Lovkoziából, *Cyprus* fővárosából a *Jildiz*-palotába érkezett jelentések szerint ott Anglia ellen irányuló forradalmi mozgalom mutatkozik. Az angol királynőt értesítették erről a dolgról és azt ajánlották neki, hogy forduljon a szultánhoz ebben az ügyben. Néhány forradalmárt letartóztattak és a rendet helyreállították, de azért mégis azt hiszik, hogy a mozgalom újra ki fog törni, ha nem tesznek megfelelő intézkedéseket. Idevaló angol körökben semmit sem tudnak efféle mozgalomról. Azt hiszik, hogy ezeket a híreket szerzőik, köztük mohamedán papok, személyes céljaik érdekében terjesztik. Néhány mohamedán papot és a lovkozi muttiti Konstantinápolyba rendelték, hogy fölvilágosítást adjanak a mozgalomról.

Oroszítás Finnországban.

Kopenhága, július 12. *Ritzau*-ügynökség jelenti *Helsingforsból* tegnapi kelettel: *Miklós* cári parancsára bizottságot küldtek ki annak a kérdésnek a tanulmányozására, hogyan kellene a finnországi vándorlást összehangzásba hozni az oroszral. A bizottságban, amelynek elnöke *Petrov*, a birodalmi tanács tagja, képviselve van az orosz pénzügyminiszterium és földművelésügyi miniszterium is. A finn szénárust fölcsökkenték, hogy nevezze ki Finnország képviselőit. *Gripenberg*, *Nybergh*, báró *Troil*, *Schawmann* és *Clouder* szenátorok lemondását elfogadták. *Hüm* ezredes és *Fellmann* uleaborgi kormányzót szenátorekká nevezték ki. *De Pont* nilandi kormányzó beadta lemondását.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, július 12. A birodalmi bank központi bizottságát holnapra ülésre hívták meg. Hir szerint a kamatlábnak 1/2%-kal való leszállítást fogják javasolni, amit kétségtelenül el is fognak fogadni.

Eős, július 12. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) *New York* ma lényeges javulást jelentett és a jelentések is szilárdabbak voltak, de a bécsi tőzsdén csak kevés hajlandóság volt az emelkedő irányra. Meglehetősen élettelen fizlet mellett buza és rozs iránya csak annyiban szilárdult meg, hogy zárlatkor e két cikk 4 fillérrel emelkedett. 1—2 fillérrel szilárdabb volt zab is, míg tengeri a folyó határidőben tartós fedezeti kereslet következtében újabb 5 fillérrel javult, későbbi határidőben azonban csak 1 fillérrel.

Köteltett: buza öszre 8.10—8.12—8.09—8.11, rozs öszre 7.24—7.25, zab öszre 5.57—5.58—5.57, tengeri július—augusztusra 6.05, szeptember—októberre 5.15—5.14, repce augusztus—szeptemberre 13.60—13.70 korona.

A készrúpiacon a fogyasztás részvétele miatt majdnem teljesen szünetelt az üzlet, de az irány négyen kissé kedvezőbb volt. Tengeriben a követeléseket 5 fillérrel emelték. Új árban ninosen kínálat, mert a rossz idő hátráltatja az aratást.

A tősdé ba gyadtabban zárult: Buza öszre 8.07, rozs öszre 7.22. Egyebekben változatlan.

New York, július 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot:* *New Yorkban* helyben 10.1/4 (10.1/4). *Aug-ra* 9.57 (9.62). *Októberre* 8.52 (8.50). *New-Orleansban* helyben 10.1/2 (10.1/2). — *Petroleum* *Stand white* *New Yorkban* 7.85 (7.85). *Stand white* *Philadelphában* 7.80 (7.80). *Rafined in Cases* 9.15 (9.15). *Credit Balances at Oil City* 1.25 (1.25). — *Zsír:* *Western steam* 7.30 (7.25). *Rohe és Brothers* 7.45 (7.45). — *Tengeri* irányzata gyenge. *Juliusra* 49.5/8 (48.1/4). *Szeptemberre* 49.1/4 (48.1/2). *Okt-re* — (—). — *Bu:* irányzata gyenge. *Piros ősi* helyben 8.7/8 (8.9/8). *Juliusra* 85.7/8 (88.—). *Szeptemberre* 84.5/8 (86.3/8). *Okt-re* — (86.5/8). *Decemberre* 85.1/4 (87.1/4). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 2.1/4 (2.1/4). — *Kávés:* *fair Rio* 7. sz. 9.— (9.—). *Aug-ra* 7.75 (7.80). *Októberre* 7.90 (7.95). — *Liszt:* *Spring Wheat* *clears* 2.90 (2.95). — *Cukor:* 4.1/4 (4.1/4). — *On:* 33.27 (32.60). — *Réz:* 16.25 (16.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata gyenge. *Juliusra* 78.1/8 (80.1/4). *Aug-ra* 79.5/8 (81.1/8). — *Tengeri* irányzata gyenge. *Aug-ra* 44.1/8 (44.—). — *Zsír:* *Juliusra* 6.80 (6.95). *Szept-re* 6.87 (6.92). — *Szalonna short* *clear* 7.30 (7.35). — *Serlesásus:* *Februárra* — (—). — *Juliusra* 12.42 (12.55). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Emlék.

A múltba kerül minden a világon,
Az idő árja soha nem pihen,
A bánat is úgy száll el, mint az álom,
S fátyol borul reája szeliden.

Csak a fájó emlék, mi megmarad még,
De több bánat annak nyomán s kél,
Mint amennyi földtől rojt az emlék,
Mely elmúlt kéjről, mámorról regél . . .

Vesszelei Károly.

Falun.

Irtá: Erdélyi Lajos.

Bálint és a pályinka.

Illván tizenkét esztendőig lakott. Valami gyöngye rablójukosságban volt részes annak idején. Aztán hasakerült, ivott nagyokat és lopott. De csak a község házában vonták kérdésre oleskekedetelért. Óreg, meghajlott hátú ember volt már, mikor én megismertem. Sokat panaszkodott. Arról volt legtöbb keserősége, hogy elmúlt már az erős italok ideje.

— Hej! mögkövetsem ifram, csal a kocsmáros.

— Dehogyan, Balint!

— Csak az! — mondotta meggyőződéssel. — Vizet mér, nem pályinkát! Nem űzi a gégamat.

— Hát akkor mért iszszá?

— Csak úgy mögskokásbul. Kívánja a természetem.

Egyszer aztán megint összejöttem vele. Már csak hálai járt belé a lélek. Lesoványkodott.

— No Bálint, — mondottam, — van-e már igazi pályinka?

Fővilant a szeme:

— Van ifram. Van! — Bőbeszédű lett. — Jó ital . . . bőszületős ital. Zsidó pályinka. Őzi a gégamat is. A „szödörfás” csak úgy hívja, hogy szolda . . . De az a baj — itt elkomorodott —, hogy nem száll a fejj. Józanul pedig nem lehet sokáig elől . . .

Kolonyiné lova.

Rozoga állat, szinte a kocsai tolja szegényt, ha szeles az idő. Kolonyiné maga hajtja. A gyerekek utána ripakodnak naponta:

— Asszony hajtja a lovat, szél lösz!

Ostor helyett jókora fűzfabottal unszolja járásra fakóját.

— Mikó még a boldogút uram élt, kényesebben járt! — mentegette a jószágát Kolonyiné.

Egyszer, alkonyat táján, baktatott hazafelé. Ré-

pát bordott be a bigei tanyáról. A kocsai hegyibe űlt ő maga. A hátán pedig egy balyu tépett fűvet tartott. Megszólítottam:

— Adj' isten Kolonyiné. Mért cipeli kelmed a hátán azt a nehézséget? Tegye a kocsira.

— Az asszony tagadólagnak int:

— Nem lehet kérfóm.

— Már mért nem?

— Mer' nagy a terije így is a szegény jószág-nak, hát mögkímélöm.

— És nagyot vág botjával a ló kidülledt, sovány lapockájára.

Az ő büszkesége.

A szödörfás kocsmáros keservesen tapasztalja, hogy a tulesó soron a dünnögő zsidónál gyakoribb a vendég. Sokat elmélkedik azon, hogy miért is szoktak el tőle a legények. Odabent pedig isznak. Isznak és öszemarakolnak. Mire egyet fordul a cinegevékony ember, már Dobos Jancsi véres fejű félholtra verve bukik az utcára. Utána a másik pajtása. A köndörvégi legények éppen a „dünnögő”-től jönnek.

A szödörfás kiáll az utcára, rámutat büszkén, nagy önéretességgel a véres fejű Dobos Jancsira és diadalmas hangon kiáltja oda a legényeknek:

— Eztet csinálja utánam a „dünnögő” zsidó!

Kend se különb.

Keservesen zokog a pitvarban Gyikó Pali felesége.

A kádár Markóczy meglátja. Beszól:

— Mán mögen baj van?

— Az asszony a kapuig került:

— Mögvert, Markóczy uram, az a rusnya. Létagadom! Nem is uram a lator, az a gyilkos szömmü!

— Sir egy verset. Aztán folytatja:

— Meglátja, Markóczy uram, hóhérnél hagyja az még az életit. Mindig a korosmát űli!

Markóczy megsajnálja az asszonyt és fölháborodik.

— Kerüljek csak össze azzal a betyár lelküvel . . . azzal a részögőssel, tudom, nem köszöni még az akasztani valót!

Gyikónéban erre a beszédre fölled a feleség. Letörli könnyeit és sértődötten veti oda a becsületos embernek:

— No iszón, de nagyra van kelmed! Már' szidja az én uramat? Kend se' különb!

— És ott hagyja.

+ Dnszardag egyetemek. Az amerikai egyetemeknek jó dolguk van. A vagyonuk gyarapodása egyenesen mesés. A newyorki Science közlése szerint az egyetemek az Egyesült-Államokban csak a

legutóbbi időben is vagy negyedszázmillió dollárnyi adományt kaptak. Ninos hét, hogy a lapok ne adnák híret egy-egy százezer dollárnyi adományának. Rochesterben nemrégiben női egyetemet nyitottak meg, miután a szükséges százhuszezer forintnyi költséget rövid idő alatt összeadták.

+ A tábornok adóssága. Párisban az egyik bíróság előtt érdekes pör van folyamatban. Az egyik kasszinónak alkalmazottja bepanaszolta D. Jaouquey tábornok nacionalista képviselőt, amiért nem fizeti meg neki tízezer franknyi adósságát. 1897. szeptember havában a tábornok, aki akkor még tényleges szolgálatban volt, többször játszott a kasszinóban, s nagy összegeket vesztett. Egy este, amikor újra erősen vesztett, a kasszinó pénztárosától tízezer frankot kért. Rouet, a pénztáros adott is neki, s a tábornok azután nyert tízezer frankot. Másnap azután oda hagyta Caeterest, amelynek kasszinójában a dolgot történt, de a pénztáros nem adta volt meg. És még máig sem fizette vissza. Nagyon jellemzők azok a levelek, amelyeket ez alatt a három esztendő alatt Rouetnek írt. Amikor a pénztáros 1897. végén először felszólította, hogy fizessen, akkor azt felelte, hogy az adósságot elisméri, de fizetni csak akkor fizethet, ha maga is megkapja azt a tízezer frankot, amit nyert. Mert akkor játékközben semmi készpénzt nem kapott, s még azt sem tudja, hogy hol tartózkodik a partnerje. Második levelében már kissé világosabban beszélt a tábornok. Kijelentette, hogy egy fillére sincs, s nem óhajt újabb adósságokat csinálni, csak azért, hogy velük a régiéket kifizesse. Egyébként nem is igen tud arról, hogy nagyobb összeget kért volna kölcsön a pénztárosától. Amikor erre a pénztáros azt felelte, hogy kisebb részletekkel is megelégszik, akkor egyenesen goromba lett a tábornok. Ha bepörölik, írta, akkor egyszerűen kártya-adósságnak minősíti a tartozását, azt pedig nem kell megfizetni. S csakugyan meg is maradt a fenyegetése mellett a minapi tárgyaláson. A közvélemény azonban elítélte a tábornokot, aki ilyen felületesen intézi el az adósságait.

+ Ordító fonográf. Egy londoni lap jelenti, hogy Brighton délangolországi kikötővárosban most egy fonográfal kísérleteznek, amely olyan hangosan adja vissza a beszédet, hogy minden szót tizenhat kilométernyire elhallani. Ha valamit halkán bementanak ebbe a fonográfba, ez visszaadja olyan hangon, amely fülcsikétőbb a hajójelzőseknél. De azért minden szót jól meg lehet érteni, s tíz angol mérföldnyi távolságban a gyorsíró olyan könnyen fölveheti a fonográf közlését, mintha csak ugyanabban a szobában volna vele. Ezt a fonográfot Horsee S. Short találta fel Brightonban. Különböző olyan, mint

REGÉNY.

A TŰZ

— REGÉNY —

Irtá: GABRIELE D'ANNUNZIO

(45)

— És önkéntelen mosdulattal az ő vállára helyezte a kezét. Mosolygott, mint valaki, aki olyasmint tud, amit más nem tudhat, mint valaki, aki diadalmasodott oly akadályokon, amelyeket az a másik nem lett volna képes leküzdeni. Belsőjében újra hallotta ama szörnyű igazét komor szavait: Igérd meg nekem, hogy nem félsz a szenvedéstől . . . Képesnek tartalak arra, hogy az egész világ fájdalomát elviseljed. Titkos büszkeségének érzetében lehunyta szempilláit, arcán pedig végtelenül finom szépség ömlött el, amely a benső erkő harmóniájából eredt.

— Nem félek a szenvedéstől — szölt mintegy válaszképpen ama szavakra, amelyeket a folyóparton hallott.

— És megemelve kezét megsimogatta barátja arcát, s az a másik megértette, hogy minő kérdésre szölt ez a válasz.

A költő hallgatott, szinte mámorától elfogva, mintha az asszony a szívéből facsart volna ki tiszta italt. Semmiben, ami ott körülvette, nem látta azt a szent mélységet, amelyet ez az asszonyi arc mutatott s amelynek bensőjében bizonyára valamely nagyságos eszme szűrődött le a nezetlen esőndben. Szinte reszketve várta a folytatást.

Tovább mentek egy darabban a falak közt, szépen egymás mellett. Elérkeztek a keresztutóchoz, amelyen egy szegényház állott. Foscarina megállt előtte. Az alacsonyjárásu nap bevillant a

szobákba s látni engedte a szegényes butorokat: asztal, pad meg nyoszolya — ez volt az egész.

— Emlékszik-e, Stelio, arra a korosmára, amelybe betértünk, amidőn Doloban vártuk a vonatot. Nagy tűz égett a tűzhelyen, a konyhadények tisztán csillogtak a falakon, a parázs felett főtt a polenta. Épp ilyen képe volt ennek a korosmának husz évvel ezelőt. Ugyanez a tűz, ugyanez a rézedények, ugyanez a polenta. Én meg az anyám betértünk előadás után s leültünk az asztal előtt álló padra. Én sznap este rengeteg sokat sirtam, kiáltoztam, őrdjngtem a szinpadon, sőt meggyilkoltam vassal meg méreggel. Még a fülembé csöngtek a versek, nem is a magam hangján. S nem tudtam magamhoz térni, nem tudtam magamnak tisztán számot adni arról, ami körülöttem történik. A konyhaszag éremlyitön hatott rám, úgy véltem, hogy a tányéromon az étel durva, rossz, olyan, mintha kódarabok hevernének ott. Undorodásom oka valamely végtelen becses és finom érzésből eredt, nemes ösztönből, amelyet minden megáztatásom közepette is éreztem. Nem is tudom szóval elmondani . . . Talán már éreztem az erőt, amely később kifejlődött bennem, azt a kiváltságot, amelylyel a természet megajándékozott. A kiváltságnak ez az érzete néha akkorára dagadt bennem, hogy szinte korlátot emelt közém s anyám közé. Isten bocsásson meg érte. Nagy magányosság éreztem magamban, semmi sem hatott rám, ami körülöttem volt. Egyedül maradtam a sorsommal . . . Anyám, aki mellettem űlt, szinte messze távolban láttam. Őh neki meg kellett halnia és talán már készüldött a nagy utra! Unszolt, hogy egyem, olyan szókkal, amiket csak tőle hallottam. „Majd később” — válaszoltam én. Csak inni tudtam: mohón vágytam friss hideg vizre. Néha, amikor a rendesnél fáradtabb voltam, hosszan, hosszan mosolyogtam. És még a szegény boldogult sem tudta soha kitalálni e mosolygásom okát . . . Páratlan órák voltak azok; akkor úgy éreztem, mintha a test bilincsei lebantantak volna s a lé-

lek elbolyong az élet legszélsőbb határszéleire. S minő volt a maga ifjúsága, Stelio? Ki tudná elképzelni? Mindnyájan ösmérjük az álom súlyát, amely ránk nehezedik a fáradtság és mámor nyomán, amely taglóként ránk zudul s megsemmisítéssel fenyeget. De néha ébren is érezzük az álomnak ezt a hatalmát, amely lenyűgöz minket és fogva tart. Akaratunk nem képes vele megbirkózni. Úgy látszik, mintha életünk egész szövődése szíjjelfoszlanék és mintha e fonalakból reményünk új, szebb, fényesebb szövődéket fonnának . . . Eszembe jut egynehánya ama szép szöknak, amelyeket ön Velencében mondot, ama csodálatos éjszakán. Ön az egyetlen, aki szóba foglalhatja azt, ami szavakkal el nem mondható. Azon a rozgant padon, a doloi korosmában, ahova a sors tegnap visszahozott engem magával, a legfuresább látományok kísértettek engem, olyanok, amelyenélhez hasonlót álomban sohasé láttam, Láttam valamit, ami elfeledhetetlen: a körülöttem levő valóságos formák felett láttam alakokat, amelyek ösztönből, gondolatomból születtek meg. Már a szinpad rőt petroleumlángjai előtt népesedni kezdett a világ az én látományaimtól . . . Művészetem legelső vonalai a tételődés, fáradtság, iáz és undor állapotában alakultak ki, amidőn érzékenységem csaknem plasztikussá vált, akár csak az az izzó anyag, amelyet az üvegfüvő mester a kemencébe tartott. Egynemely estén a falon függő nagy réztányér tükrében fájdalom s dühtől földult arcot pillantottam meg, amely csöppet sem hasonlított rám. Anyám pedig szorgalmasan ismételtette: „Egyél lányom, edd meg legalább ezt a darabkát!” De mi volt mind ez a kenyer, ez a hús, gyümölcs, bor — csupa néhez keresetlen vásárolt holmi — ahhoz képest, amit bensőmben láttam! Csak ezt hajtogattam: „Majd később.” És mikor fölkelünk, hogy hazamenjünk, magammal vittem egy jó darab kenyeret.

(Folytatása következik.)

egy rendes fonográf, s vagy négy láb hosszú trombitája van. Ebben a trombitában van valami kis szerkezet, amely nagyon érzékeny, s körülbelül olyan a formája, mint egy pipás. A kísérlet alkalmával a fonográfot a laboratórium tetején helyezték el s több mondatot beszéltek bele. S tíz angol mérföldnyi távolságban nagy tömegű nép tisztán hallotta a fonográf beszédét. Minden szót megértettek. A második kísérlet még jobban sikerült. Szélesedő volt s tizenkét mérföldnyi távolságban gyorsíró jegyzetbe azt, amit a fonográf mondott. Vízit, át még nagyobb a hatás s a feltaláló azt is állítja, hogy kedvező körülmények között tizenöt mérföldnyire levő hajón is meghallani a fonográfját. Ha az ilyen fonográfot világító tornyon helyeznék el, annak sokkal nagyobb volna a haszna, mint a mostani tűlök vagy egyéb jelzőnek ködös időben. A fonográf hangversenyeket is reprodukálhatna a szabadban s ezeken hallhatnák, vagy híreket kürtölhetne szét olyan hangon, amely a mindennapi utcai lármát is felülmúlja hangban.

+ Khína első villamos vasútja. Nemrégiben Khína átadta a forgalomnak az első villamos vasutat. Ez a vasút Peking pályaudvarát köti össze a főváros déli kapujával. A nép ennek a vasutnak az építése elé semmi különösebb akadályokat nem gördített, mert a nép vélekedése szerint ez a vasút nem szentségteleníti meg a levegőt, mint a gőzzel hajtott vasut, amely a „víz és a levegő szellemét” ingerli.

KÖZGAZDASÁG.

Betegsegélyző pénztárak kongresszusa.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, július 12.

Az Országos Iparügyiület helyiségében ma országos kongresszusra gyűltek össze a vidéki kerületi betegsegélyző-pénztárak. A gyűlésen, amelyen *Matlekovits* Sándor v. b. t. t. elnökölt, *Abonyi* Emil miniszteri tanácsos vett részt a kereskedelemügyi minisztérium nevében, képviseltették magukat a nagy-károlyi, nyitrai, szabadkai, m.-óvári, turóc-szt.-mártoni, n.-kikindai, esztergomi, zalaegerszegi, kassai, zentai, borossabesi, dévái, szegedi, kecskeméti, egr-i miskolci, mohácsi, győri, gyöngyösi, szombathelyi, soproni, nagybecskerekoi, temesvári, b.-gyarmati, verseci, kolozsvári, bajai, zsolnai, rimaszombati, aradi, eperjesi, szatmári, székesfehérvári, brassói, pozsonyi, szt.-gotthardi, nagyvárad, váci, nagykanizsai, lipótszent-miklósi, hődmező-vásárhelyi, jászberényi, veszprémi, szolnoki, kaposvári, ungvári, besztekerbányai, komáromi, zilahi, tordai, szegvár, székeludvarhelyi és kiskunhalasi kerületi betegsegélyző-pénztárak.

Dr. Matlekovits Sándor elnök az országos kongresszust megnyitván, *dr. Horváth* János ügyvezető elnök referálás alapján megállapították a kongresszusi ügyrendet és felolvasták *Begedits* Sándor kereskedelemügyi miniszternek a kongresszushoz intézett értesítését, hogy a kongresszuson magát a minisztérium VII. ügyosztályának vezetőjével, *Abonyi* Emil miniszteri tanácsossal képviselteti.

Szentágh Jenő mint a pénztárak országos központi bizottságának jegyzője előterjesztette a központi bizottság három évi működéséről szóló részletes és tárgyilagos jelentését. Azután megalkotották a központi bizottságot, amelynek elnökeké *dr. Matlekovits* Sándort, ügyvezető elnöké *dr. Horváth* Jánost, alelnöké *dr. Walter* Gyulát (Esztergom) és *Láng* Józsefet (Nagyvárad), főjegyzővé *Szentágh* Jenőt (Szolnok), jegyzőké *Somlyai* Lajost (Pozsony), *Erős* Somát (Esztergom), *Molnár* Ferencet (Sopron), *Spolarich* Zsigmondot (Nagykikinda) és *Vizkelety* Sándort (Győr) választották meg.

A kongresszus ezután áttért a betegsegélyző-pénztári törvény módosítására vonatkozó miniszteri javaslatnak tárgyalására. A kongresszus a miniszteri reformjavaslatot fejtegetésként és pontonként tárgyalás alá vette és az I. részre nézve *Kánitz* Jenő (Eger), *Szentágh* Jenő (Szolnok), *Vadai* Lajos (Nagy-Károly) és *dr. Soltész* Adolfnak, mint a veszprémi pénztár megbízottjának felszólalása és *Abonyi* Emil miniszteri tanácsos felvilágosítása után elfogadta a központi bizottság proposícióját, mely szerint kívánatosnak tartja, hogy különböző tételesek a fővárosi és a vidéki viszonyok között.

A miniszteri javaslat II. részére nézve elfogadta a kongresszus a központi bizottság javaslatát, hogy a pénztári közgyűlés kiküldötteinek maximális száma 200-ban állapítandó meg.

A javaslat III. részénél keletkezett vitában *dr. Földi* Miksa (Kassa), *Kelemery* Gyula (Halas), *Vadai* Lajos (N.-Károly), *Hj. Orbán* Károly (Zilah), *Szentágh* Jenő (Szolnok), *Kánitz* Jenő (Eger), *Gombás* István (Zalaegerszeg), *Tankóczy* Gyula (Szatmár), *Schwarz* Miksa (Kolozsvár), *Szűcs* Mihály (Jászberény), *Láng* József (Nagyvárad), *dr. Horváth* János, *dr. Soltész* Adolf, *Gádr* Iván (Ungvár) és *Kirchlechner* Ernő (M.-Óvár) vettek részt. A vita berekesztése után a kongresszus a központi-bizottság javaslata értelmében

ben abban állapodott meg, hogy célszerűnek és szükségesnek tartja, hogy a központi szövetség az összes hazai betegsegélyző pénztárak központi szövetsége legyen.

A javaslat V-ik részére nézve a kongresszusnak észrevétele nem volt, áttértek tehát a javaslat VI-ik részére, mely a betegsegélyző-pénztári tagság kötelezettségének kiterjesztésére vonatkozik. Ebben a tárgyat felváltotta *Erős* Soma (Esztergom), *Kánitz* Jenő (Eger), *Szentágh* Jenő (Szolnok), *dr. Földi* Miksa (Kassa), *dr. Horváth* János, *Somlyai* Lajos (Pozsony), *Hj. Orbán* Károly (Zilah), *Szótola* József (Liptó-Szt.-Miklós), *Tankóczy* Gyula (Szatmár), *Sátár* József (Nyitra), *Molnár* Ferenc (Komárom), *Vadai* Lajos (N.-Károly). Az elnök felvilágosítása, továbbá *Szentágh* Jenő és *Somlyai* Lajos indítványozók zároszávi után kimondta a kongresszus, hogy a belépési kötelezettséget csak azokra a művészei, tudományos, köztintézet, állami, városi és községi szolgálatban álló, vagy bárhol alkalmazásban levő egyénekre tartja kiterjesztendőnek, kiknek foglalkozása tényleg ipari vagy kereskedelmi jellegű.

A javaslat VII-ik részének a tárgyalásában résztvettek: *Spolarich* Zsigmond (Nagy-Kikinda), *Erős* Soma (Esztergom), *Somlyai* Lajos (Pozsony), *Schwarz* Miksa (Kolozsvár), *Kánitz* Jenő (Eger), *dr. Földi* Miksa (Kassa), *Szöllösy* Károly (Nagy-Bacsokere), *Láng* József (Nagyvárad), *Füzi* Márton (Székesfehérvár), *Sellmann* Dezso (Hódmező-Vásárhely), *Vizkelety* Sándor (Győr), *Szentágh* Jenő (Szolnok), *Kopancs* Ödön (Brassó), *Szűcs* Mihály (Jászberény), *Kirchlechner* Ernő (Magyar-Óvár). A kongresszus elfogadja a központi bizottság javaslatát.

A kongresszus elfogadta a központi bizottság egyéb javaslatait és a tanácskozás fél 12 órakor véget ért.

Ipar és kereskedelem.

A bécsi kereskedelmi- és iparkamarában tegnap szaktanácskozás folyt a gyarmatúruk, fűszerek, déligyümölcsök, dohány és rizs vámtarifája dolgaiban. Előadó a triezti kereskedelmi- és iparkamara volt. Egy másik értekezleten a zsidóadók és az olaj vámtarifájáról tanácskoztak a prágai kamara előadása alapján. Mind a két értekezleten megegyeztek a vámtételekre nézve.

A Duna-Gőzhajózási-Társaság közli, hogy a Regensbur és Galac közt való áruforgalomra nézve menetrendszerinti áruszállítási jegyzéket készített, amely az érdeklődőknek ingyen és bérmentve rendelkezésre áll. Ez a jegyzék magában foglalja az áruszállító hajók indulási napjait, a Duna legfontosabb rakodó állomásairól és az áruszállító uszályok menettartalmát, amelynek következtében a Dunán való áruszállítást pontosan ki lehet számítani.

Hajózás. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy a teljes uszályrakományokban szállásra kerülő gabonára, hüvelyes veteményekre, őrléményekre stb. küldeményekre augusztus elsején új kivételes díjszabás lép életbe, és ezért az 1899. évi hajózás megnyílásától érvényes kivételes díjszabás megszűnik. Egyidejűleg a kombinált hajózási és vasuti forgalomban a hajózási társaság nézve 1898. április elsejétől érvényes külön határozmányokat is új kiadással pótolják.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*en 40 korona pénzben, 40-50 korona áruban. *Bécs*ben a kontingentált készáru 44 korona pénzben, 44-40 korona áruban.

Borjувásár. 1900. évi július hó 12-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 436 drb, leölt borju — db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, növendék marha 20 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzés azonos tételekből: Árjegyzés. Belföldi élő borju 48—75 f.-ig, I. r. 76—85 f.-ig, kivételes 90—f. 1 kilonként, leölt borju f.-ig, II. r. — f.-ig, kivét. — f. kilonként, levonás nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növendék marha 46—50 f.-ig 1 kilonként, I. r. — f.-ig, Bárány élő — k., leölt bárány — k., kivételes ár — k.-ig páronként. Keleske — k-től — k.-ig. A vásár lanya ha volt.

Szavasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökr 762 darab, magyar tehén: 436 darab, szerbiai ökr 712 darab, szerbiai tehén 109 db, boszniai ökr — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 78 drb, bika 96 darab, összesen 2193 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökr 182 darab, fejős tehén 105 darab, igás bivaly 10 darab, tinó — darab, bika — darab, borsó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártág, vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 63.— K-től 68.— K.-ig, kivételesen —. — K., 100 kilonként élő súlyban, középminőség 54.— K-től 62 K.-ig, silányabb minőség 48 K-től 52 K.-ig. Magyar parasztmarha jobb minőségű 50 K-től 60.— K.-ig, kivételesen —. — K.-ig, silányabb minőségű 44 K-től 48 K.-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 65 K-től 68.— kivételesen — K.-ig, középminőség 56 K-től 64 K.-ig, silányabb minőség 50 K-től 54 K.-ig. Szerb és boszniai ökr, legjobb minőségű 54 K-től 64.— K.-ig, kivételesen 66 K.-ig, silányabb minőségű 46.— K-től 52.— K.-ig, Bika jobb minőségű 56.— K-től 68.— K.-ig, kivételesen —. — K.-ig, silányabb minőségű 46.— K-től 54 K.-ig. Bivaly 34 K-től 48 K.-ig, kivételesen 50.— K. Magyar tehén 42.— koronától 60.— koronáig, kivételesen —. — koronáig. Tarka tehén 46.— koronától 68.— koronáig, kivételesen — koronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű 60 K-től 62 K.-ig, kivételesen 62—750 K 100 kilonként, 100 K-től — K.-ig páronként, közép —. — K-től — K.-ig.

— K-től — K.-ig páronként. Hizalmi való ökr fehér 100 kg.-két — K-től — K.-ig. Fejőstehén keresztelt szines 140 K-től 240 K.-ig drbont, bonyhádi faj 240 K-től 340 K.-ig, kivételesen — K.-ig drbont. Igás bivaly — K-től — K.-ig páronként. — Vágómarhából 600 darabbal kevesebb volt felhajtva, mint a most héten, idegen vevők részéről meglehetősen jó kereslet mutatkozott, miert is az árak bikák kivételével métermázsánként 3 koronával emelkedtek. — Jármos ökrökre a mostani időszakhoz képest a kereslet gyengye. — Fejős tehének ára néhány nagyobb vevő megjelenése folytán darabonként 10—20 koronával emelkedett.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi július 12. Készlet 168 darab. Árjegyzet 806 darab. Összesen: 964 darab. — Eladott 632 darab. Maradt 282 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. súlyban 92—98 koronáig, 220—280 kgr. súlyban 94—99 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 94—98 k.-ig. Öreg nehéz páronként 100—500 kilos 88—92 koronáig. Malac 69—78 koronáig 100 kilonként. A vásár lanya ha volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósított telefonjelentés.) Felhajtást 1323 db. Az irányzat szilárd. Jegyzetelt: I. rendű juh 48—54, kiverési juh 42—46 fillér. Fogyasztási juh — fillér.

Bécsi szarvmarhavásár, július 12. (Saját tudósított telefonjelentés.) A mai vásárra felhajtott 1251 darab levágott sertést, 178 darab levágott juhot, 93 darab leölt bárányt, 3725 darab élő borjut, 1261 darab élő sertést.

Eladási árak: Levágott borju 72—98 fillér, elsőrendű 112—120 f., kiv. — fillér, élő borju 56—76 fillér, kivételesen — fillér, legelsőrendű 94—104 — fillér, fiatal sertés 60—80 fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 89—90 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zairra hizalt sertés — fillér, könnyű sertés 84—96 fillér, elsőrendű süléd 84—96 fillér, gyengébb — fillér, levágott juh 72—90 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—24 korona, kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, július 12.

A buzaüzlet kedvező hangulatban nyílt meg és néhány nagyobb tételt nagyon könnyen el lehetett adni tartott árakon. Zárlat felé szilárdabb lett az irányzat és az árak 6 fillérrel emelkedtek. Forgalmomba került 3000 métermázsas buza. Tengeri szilárd volt, 4400 métermázsas került a forgalomba 5,81—5,85 koronás árakkal 50 kilogrammonként.

Eladott:

Buza: Tiszavideki: 900 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 3400 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 3000 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 250 mm. 76½ k. 7 K. 70 f., 50 mm. 80 k. 7 K. 70 f.

Pest megyevidéki: 200 mm. 79 k. 7 K. 77½ f., 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 45 f.

Szent-Tamási: 4400 mm. 78 k. 7 K. 45 f. **Bácskai:** 1540 mm. 75½ k. 7 K. 45 f. **Martfői:** 700 mm. 79½ k. 8 K. 05 f. **Bihari:** 100 mm. 71½ k. 6 K. 90 f. **Kabai:** 300 mm. 77 k. 7 K. 55 f. **Fehérmegyevidéki:** 1500 mm. 74 k. 7 K. 48½ f.

B.-Csabai: 500 mm. 78½ k. 7 K. 92½ f. 100 mm. 78 k. 7 K. 92½ f. **Makói:** 3480 mm. 77½ k. 7 K. 80 fillér. **Kalocsai:** 2500 mm. 74½ k. 7 K. 52 f. **Adai:** 1400 mm. 72 k. 7 K. 25 f.

Mind 3 hónapra.

Szerbiai: 3000 mm. 75 k. 7 K. 05 f. **Tengeri:** 1400 mm. 5 K. 81 f., 3000 mm. 5 K. 85 fillér.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokási szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Eszaki	klóse	K-től		K-től	
		K-től	K-től	K-től	K-től
Uzvidéki	6	75	7,35	7,85	7,95
"	70	7,35	7,60	80	7,75
"	77	7,40	7,66	81	—
"	78	7,64	7,85	—	—
Fehérmegyei	6	75	7,30	7,80	7,85
"	70	7,30	7,55	80	7,60
"	77	7,45	7,70	81	—
"	78	7,74	7,95	—	—
Pestvidéki	6	75	7,1	7,55	7,60
"	70	7,15	7,35	80	7,65
"	77	7,29	7,50	81	—
"	78	7,35	7,55	—	—
Bánási	6	74	7,13	7,55	7,60
"	70	7,15	7,40	80	7,60
"	77	7,29	7,50	81	—
"	78	7,35	7,55	—	—
Bácskai	6	72	7,05	7,50	7,55
"	70	7,15	7,40	80	7,60
"	77	7,29	7,45	—	—
"	78	7,35	7,55	—	—

Egyéb gabonafajták	klóse	K-től	
		K-től	K-től
Rozs	uj elsőrendű	—	6,4
"	másodrendű	—	6,35
Arpa	iskarmány	—	6,90
"	égetni való	—	6,60
"	szőlészere való	—	6,55
Zab	—	—	6,30
Tengeri	6 bálnási	—	6,1
"	6 snemű	—	6,15
Reper	uj elsőrendű	—	6,30
"	6 bálnási	—	6,1
Köles	—	—	6,30

Minden szó egyszeri beiktatása pótló betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések

központról iródnakban és eredeti nyelven, melyet még a következő hétköznap lehet feladni:

- Breuer nővérek, Engelmann Mór, Franke Pál, Gref György, Jambrikovits, Kernberg Rozália, Kf. Nagel Ottó, Nemetsék A. J., Rehencz Hona, Szárzó Mór, Szeprenyi V., Toldi Lajos, Zsiper és Könyg, Benda József, Deutch Miksán, Weitzenfeld Jakab, Bloekner J., Eckstein Bernát, Fischer J. B., Goldberger A. V., Haasenstejn és Vogler, Leopold Gyula, Hesse Rudolf, Schwarzer József, Tenezer Gyula, Szájpadlás nélküli fogak, A szokásos 30 krajcáros bélyegzeteket megfizetni nem kell. Tehát ezennel a címmel ellátott apró hirdetések is bélyegmentesek. Kívánsi, Édes kicsi

KERESLET.

Gyermekkeresés, Nevelőnő, Újzveg vagy önálló intelligens hölgyek, Izr. nevelőnő, Perfect német-magyar okleveles tanítónő, Üzletlár, Egy pár szép legalább 7 éves és tizenhat markos éb lábú parádés kocsiló, Keresek Budán, Keresek Budán, Modern levelszekrény, Használt jelzőszoba szekrényt, Előszobafalat, KINÁLAT, Okl. nevelőnő

Egy fiatal

könyv- és papírkereskedés a fővárosban, 15-16 éves igényekkel állomást keres. Cim a kiadóhivatalban. 6554

Cimbalmozni

jól és olcsón tanítok. Reismann, Sip-utca 24.

Utazónak

ajánlok nap, hetilapok, folyóiratok terjesztésére. Ajánlatot kér. H. S. 101* címre e lap kiadóhivatalához. 6528

Gyermek-csere.

Kilenc éves fiám, vagy tizenegy éves lányom számára gimnásiummal vagy leányiskolával el látott városban tisztességes izraelita házban cseréltetnék. Cim: Weitzenhofer Szepes-Remete. 6555

II. joghallgató

fővárosban vagy nagyobb vidéki városban iródnak, esetleg szép hegyes vidékre competitorul ajánlok. G. D. Postrestant Szolnok. 6577

Házmesteri

állást keres nos, gyermektelen, hites bírósági kézbent, aki óvadéka is adhat. Cime: Baksa János Szigony-utca 14. 3014

Apolónói

minőségben állást keres, kőházban vagy magános családnál egy ügyes és tapasztalatos gazdag szülésznő. Feltehetően szülész. Cim: D. Diabácy Sámuel, VIII. Töm-utca 62. ajtó 1.

ZSOLNAY-féle

egészen új kályha olcsón eladó. Teréz-körút 39. I. 4. sz. 3018

Oklev. francia

nevelőnő, kintinon zongorizáló, (zenedobos kiképezett) 360 forint évi fizetés és utiköltségek megtérítése Franciaországban, 2 évi szerződéssel; honnans superieures kézi munkákban jártasak 180 évi fizetés, egyszerű nati bonneok és jatszótársak, 150 és 60 forint évi fizetés, mind 2 évi szerződéssel és utiköltséggel Franciaországból, állást keresnek Pfeiffer Ferenc ügynősege által, Budapest, Hársfa-utca 42. 6594

Szálloda

a legérősebb és legjobb hirméneke öröndő garni üzlete Budapestnek, 35 vendégoszobával, kávéház és vendéglővel ellátva, valamennyi helyiség és szobák igen szépen berendezve, a butorizzal együtt direktre a háztulajdonos által több évrőberbe adandó. Kimutatható évi tiszta haszon 60000 frt. Az átvételhez szükséges letétösszeg 4000 frt. Bővebbet csakis direktre reflektánsoknak nyujt Niemetz Gyula üzletök adásvételi irodája Budapest, József-körút 22.

Üjdonság!

Plus levelező-lap csokorral, élővirág, több mintában, galinallal védve és szalagallal ellátva. 1 darab 35 kr.; 5 drb 1 frt 60 kr. Az összeg előzetes beklüde ellenében bérmentve küldi meg a „Budapesti Napló” kiadóhivatala, József-körút 18.

Kajszinbarackot

legszébb ananász fajbó, postakosaranként 5 koronáért bérmentesen szállít: Mertz Nándor, Nagyváradon. 6591

Augusztus

elsőjére kiadó 4 utcai szobabúró és erkélyvel 500 frt. Három utcai szobabúróval 350 frt. Egy fűszeres bolti helyiség 200 frt. VIII. Kossor-utca 23. számú háromemeletes új házban. 6593

Ruhaszekrények

(Gadrob), tükrös és különféle butorizzalok jutányos áron eladó. Alkotmány-u. 7. I. em. 3022

Gyermekkosci

két ülése is alkalmazható, gummi kerekkel a legújabb gyártmány, megpőrése szép, mivel a megrendelője nem vehette át, megpőrése árban megkapott, Ujpesten Árpád-ut. 37. szám, kártyos mesternél. 6590

Honi ipar

levelező-lap (árvalányhajjal és nemzeti színű csokorral) galinallal védve és szalagallal ellátva. Ára 1 darabnak 10 kr.; 5 drb 45 kr. Az összeg előzetes beklüde ellenében bérmentve küldi meg a „Budapesti Napló” kiadóhivatala, József-körút 18.

Ecetgyár

Délmagyarország egyik legnagyobb városában egyesüdtől ottan minden konkurenciától mentes, összekötte nagyban sólérés és sórállással, melyet jelenlegi tulajdonos éveken keresztül bír, már saját házában kimutatható évi tiszta haszna 4000 frt, csakis tulajdonos sulyos megbetegedése miatt potom 6000 forintért eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában, Budapestben, József-körút 22.

Szőnyeg, díván

krandz, asztal, börszék, íróasztal, remek szalon-garnitúra bámulatos olcsón eladó. Gyár-utca 25., kártyos mesternél. 6595

Csaplórost

keresek 500 forint óvadékot egy fővárosi igen jó menetiú vendéglő részére, ahol a csaplórost a legrosszabb hónapban tisztán per centekben csak legkevesebbet 200 koronát keres. Bővebbet Niemetz Gyula-nál József-körút 22.

Örökre

szertetnék adni egy 9 éves, egészséges, III. elemi osztályú fiúgyermek. Üllői-ut. 9., II. udvar, III. em. 13.

Középiskolai

tanítványokból elismert legjobb módszer szerint tanított kintinó philológus és matematikus. Elkészít egyéves önkéntességi szolgálatra jogosító vizsgára, polgári iskolai vizsgák letelésére. Gynnasium-reáliskolai és kereskedelmi érettségire. Pét-vizsgára. Geitner Henrik Budapest, VI. Csengery-ut. 52. I. em. 8. 6523

A Népszínház

szomszédsgában egy csinosan butorizzott, tiszta és fűszeresen két ablakos utcai szoba külön bejárattal a lépcsőházból, tágas előszobával jutányos áron kiadó. Kerepesi-ut. 34. III., 20. 3017

Boreladás

110 hektó, különböző évi saját termésű bor eladó Lovass Jánosnál, Abony (Pestmegye). 6575

Jó forgalmu

vegyeskereskedés vidéki mezővárosban, járás székhelye, vasuti állomás 50.000 korona évi forgalommal azonnal átadó más vállalat miatt, az átvételhez 10.000 korona szükséges. Cim a kiadóhivatalban. 6557

Mindennemű

középkisalak magán-javított és érettségire, továbbá államszámveteltani vizsgára sikerrel készítek elő. Izabella-u. 8. szám, földszint 8. 3000

Gyönyörű

butorizzott hegyivilla, egy örökzöld Budapesttől, hajó és vasutállomás, az egész idejére 80 frtért kiadó. Bővebbet Károly-körút 26. az ékszerüzletben, „az aranyforráshoz.”

Vendéglő.

Egy jó saroküzlet, udvari fedett helyiséggel, jó kifőzéssel, melyben egy nagy egyet is van, vidékre költözés miatt jutányosan eladó, bármily családnak biztos megélhetést biztosít. Ügynekek kizárva. Kádár András, Tavaszmező-u. 2.

Két szép szoba

elegánsan butorizza, külön bejárattal és egymással átjárható egy gyermekellenes családnak az Andrássy-ut. és nyugati pályaudvar közelében azonnal kiadó. Teréz-körút 35. II., 32.

10 drb

képes levelezőlapot fénykép után vagy felvétel nélkül együtt 3 frtért készítek az „Excelsior” fényárda Budapest, Andrássy-ut. 29. Ugyanott amatőrök részére mindennemű munkákat készíttetnek. 6544

Üvegfal

kitűnő állapotban azonnal és olcsón eladó, Teréz-körút 39. I. 4. 3017

Csinos szoba

szépen butorizza, utcai különbejárattal a fűrdőszobával azonnal igen olcsón kiadó. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Művelt,

distingált fiatal özvegy, ki családijával évekig élt Párisban és nagyon sokat utazott a külföldön, több nyelvet folyékonyan beszél, olyan családokhoz vagy egyesekhez ajánlok kiserőnőül, kik a világgazdaságot meg akarják tekinteni, vagy nagyobb utat óhajtának tenni. Feltehetőleg levelező vagy személyesen. Ajánlatok kéremek „Nobe 7” e lap kiadóhivatalába címezve. 3012

Kitűnő tisztá.

valódi csurgatót akció virág méz 5 fillér postadoboz bérmentve 8 korona. Lenygel A. tak. pénzt igazgató Szolnokon. 6564

Cimbalmozni

tanulók figyelmébe. A ki 3 hónap alatt alaposan és szépen meg akar tanulni cimbalmozni, az forduljon bizalommal e téren 7 év óta működő tanítóhoz, ki az eredményért felelősséget vállal; óránként 50 kr. Ugyanott egy kitűnő cimbalmos eladó. Altmann Józsefnél, VII., Amazon-utca 6., II. 6. 6571

Virágoskor

(elővirág) levelező-lap több mintában galinallal védve és szalagallal ellátva 1 drb 25 kr.; 5 drb 1 frt. Az összeg előzetes beklüde ellenében bérmentve küldi meg a kiadóhivatal József-körút 18.

Emléknek,

ajándéknak kiválóan alkalmas. Egy életnagyságu nagyított fénykép bármily fénykép után művésziemen elkészítek, meglepetésnek ajándéknak nász, név, születésnapra legalkalmasabb, miután egy ily nagyított nemesak pillanatra, hanem örök időkre illő szabadizis is, a legszebb és örök emlék kedves holtaitonról a fénykép sértetlenül visszaadatik, a hű másolatért kezeskedem, a vidéki rendeléseket pontosan eszközölöm. Grosz József, VI. Proféta-utca 5. 3011

„Irish Setter”

5 hónapos nőstény, világos zsemye színű kitűnő fajú jutányosan eladó, a cím megtudható e lap kiadóhivatalában. 6555

Legmagasabb

előlegek értékpapirokra és sorsjegyekre. Másból elizsgálóított sorsjegyek kivételnek az azokra, magasabb kölcsön adatik, vagy a napi árfolyam szerinti megvételnek és ugyanazon sorsjegyek esetében havi részletfizetés ellen visszavetelők. Fleiszig Sándor bank és váltóüzlete Budapest, VII. ker. Erzsébet-körút 2. szám. (Kerepesi-ut. sarkán.)

Abbazia

Hotel Slatina. Közvetlen közelében a tengeri fűrdőhöz a katonai Curháznak, elegánsan berendezve, mérsékelt árak, pensio vagy a nélkül; pontos kiszolgálás s lehetőleg legjobb kényelem. Bővebb felvilágosítást a bérőnő Müller József, Hotel Slatina. 6462

Varga Pál

cimbalmogyártónál megjelölt Cimbalmos iskolából egy hét alatt tantó esegély nélkül megtanulhat cimbalmozni bárki, melyet izletben vásárolt cimbalmohozingyen adok. Cimbalmokról képes árjegyzék ingyen. Budapest, VIII. Rókk Szilárd-utca 3.

Ha

valami igazán jót szeret enni, küldjön Megy Róbert cukrásznak Miskolcra 2 korona 50 fillért s kap ezért bérmentesen szállítva egy kitűnő

Bohéme tortát.

Budapestben Szenes Ede és Seidl József és kir. udvari szállítók, Szimon István és Gaisler Béla uraknál kapható. Ugyanott a legújabb és legjobb „Szulamith” torta is kapható 2 koronáért. 6574

Szeplő,

patnáns stb. ellen legjobb a Kármorkrém, ára 1 korona 20 fillér; mit esszerek és bórhamás ellen a Johann Maria Farina kölnivíz, ára eredeti nagy üvegben 11 korona. Vidékre utánvételi Drogneria, Üllői-ut. 6.

Virágoskor

(elővirág) levelező-lap több mintában galinallal védve és szalagallal ellátva 1 drb 25 kr.; 5 drb 1 frt. Az összeg előzetes beklüde ellenében bérmentve küldi meg a kiadóhivatal József-körút 18.

Közép-osztály.

Ferenc József-kabát 4 frt Jaquet — — — — 3 frt Frack — — — — 5 frt Nadrag — — — — 2.50.

Rothberger Jakab,

Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Nagy vagyont,

tektatélyos jövedelmét szerezhet mindenki, a ki a század leghasznosabb könyvet, a világszeret előnyösen használt. „Kereskedelmi Vegyeszet” című terjedelmes művet megrendeli, mert ebből 640 elő foglalkozást tanul meg, melyvel férfi, nő, gyermek, tőke nélkül naponta 20–30 koronát, évente 5000–6000 koronát megkereshet. A kinek biztos keresete nincs, ki mellékközpoglalkozást óhajt, rendelje meg, míg a csekély készlet tart. Intelligens egyéneknek megbeszélhetetlen. A könyv kétszeresen bővített új kiadás az első kiadás 6 korona bolti ára helyett 2 korona 60 fillérkedvezményesen áron rendelheti meg mindonki a „Kereskedelmi Vegyeszet” könyvkiadó-vállalatánál Újpest, Lőrinc-utca 24.

Ugyanitt megrendelhető

„Az illat és szőpítőszerek készítőse” című könyv, ára 1 kor. 30 fill.

Nevelőnőket

francia, angol és német-honiatok, okl. magyar tanítóknak, minden nemzetiségű bonnekokat gyermekkereskedésűknél, társalgóknak a nyárra is lelkiismeretesen ajánl és elhelyez

Szegheőné S. Lujza

BUDAPEST, VI., Dessewffy-utca 22.

Zefir-bluzok . . . frt 2.90

Selyem-bluzok . . . „6.90

kaphatók minden színben

Pözl Kálmán-nál

Budapest, IV. Váci-utca 6. („Nagy Kristófhoz”)

Zálogházi

csodálkát veszek. Eladók 13 laos ezüst evőeszközöket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, hálókákat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 szemelyre való ezüst evőeszközöket 138 frtól kezdve, és választék mindennemű ezüst műtőrés tárgyakban, aranynál felülökkel, lólgógyál, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 kr-ól, tula remonitör órák 6 frt. Grünberger Ármán Béla örökösök Budapest, IV., Városház-9., I. em. 23. Háriházar. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Részletfizetésre is.

Butor

készpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban FUCHS BÓDOG-nál BUDAPEST, József-körút 26. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A Budapesti Napló apró hirdetései naponként külön falragaszokon is megjelennek a főváros egész területén.

Kivonat a „Páris” irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság közléseiből, Budapest, IX., Üllői-ut. 24.